

OP- joukkovelkakirja- ohjelma

1.000.000.000 euroa

*Joukkovelkakirjaohjelman puitteissa liikkeeseenlaskettavien
joukkovelkakirjalainojen listalleottoesite koostuu tästä esitteen perusosasta
ja lainakohtaisista ehdoista*

Liikkeeseenlaskijat

Lainakohtaisissa ehdoissa mainitut Osuuspankkikeskus Osk:n jäsenluottolaitokset

Pääjärjestäjä

OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj

Liikkeeseenlaskijat

Lainakohtaisissa ehdoissa mainitut

Osuuspankkikeskus Osk:n jäsenluottolaitos tai
jäsenluottolaitokset

Liikkeeseenlaskijoiden valtuuttama edustaja

Osuuspankkikeskus Osk

Osoite: Teollisuuskatu 1 b, 00510 Helsinki

Yritys- ja yhteisötunnus: 0242552-1

Kotipaikka: Helsinki

Puh: (09) 4041

Internet-osoite: www.osuuspankki.fi

Pääjärjestäjä

OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj

Raha-, valuutta- ja velkapääomamarkkinat -osasto

Osoite: Teollisuuskatu 1 b, 00510 Helsinki

Joukkovelkakirjaohjelman listalleottoesite on OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj:n laatima ja Rahoitustarkastuksen hyväksymä. Rahoitustarkastus ei kuitenkaan vastaa esitteessä ilmoitettujen tietojen oikeellisuudesta. Rahoitustarkastus on myöntänyt Osuuspankkikeskus Osk:lle(OPK) valtiovarainministeriön listalleottoesitteestä antaman asetuksen (19.6.2002/539) 2 luvun 6 §:n 1 momentin 4 kohdan perusteella poikkeusluvan (66/250/2004), jonka mukaisesti liikkeeseenlaskijat voivat tämän joukkovelkakirjaohjelman alla laskea liikkeeseen joukkovelkakirjalainoja ensimmäisen liikkeeseenlaskun yhteydessä hyväksytyllä listalleottoesitteellä. Rahoitustarkastus on myöntänyt lisäksi arvopaperimarkkinalain 2 luvun 11 §:n ja valtiovarainministeriön listalleottoesitteestä antaman asetuksen (19.6.2002/539) 2 luvun 7 §:n nojalla poikkeusluvan (66/250/2004) OPK:lle listalleottoesitteen sisällöstä siten, että joukkovelkakirjaohjelman perusesitteessä voidaan yksittäisen liikkeeseenlaskijapankkien tilinpäätöstietojen sijaan antaa vain OP-ryhmän yhdistellyt tilinpäätöstiedot, tiedot yhteenliittymästä ja OPK:sta sekä liikkeeseenlaskijakohtaiset taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut. Lupa on voimassa kaksi viikkoa siitä, kun OPK:n vuoden 2004 tilinpäätös on vahvistettu. Liikkeeseenlaskija täydentää esitteen perusosaa, mikäli esitetyissä tiedoissa tapahtuu muutoksia, jotka voivat olennaisesti vaikuttaa arvopaperin arvoon.

Liikkeeseenlaskijapankit kuuluvat laissa osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista (28.12.2001/1504)(”osuuspankkilaki”) tarkoitettuun osuuspankkien yhteenliittymään (OP-ryhmä) ja ovat yhteenliittymän keskusyhteisön, OPK:n jäsenluottolaitoksia. OPK ja sen jäsenluottolaitokset ovat keskenään vastuussa toistensa veloista ja sitoumuksista osuuspankkilain 45 §:n ja 46 §:n mukaisesti.

Keskusyhteisön ja jäsenluottolaitosten sekä niiden konsolidointiryhmien tilinpäätöksistä laaditaan yhdistelty tilinpäätös (”OP-ryhmän yhdistellyt tilinpäätöstiedot”).

Liikkeeseenlaskijapankkien tilinpäätökset ja osavuosisikatsaukset ovat liikkeeseenlaskijakohtaisesti saatavilla kunkin liikkeeseenlaskijapankin toimipaikoissa.

Lainaa koskevat asiakirjat ovat jäljennöksinä nähtävillä toimistoaikana OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj:n Raha-, valuutta- ja velkapääomamarkkinat -osastolla, osoitteessa Teollisuuskatu 1 b, 00510 Helsinki.

Joukkovelkakirjalainat rekisteröidään Rahoitustarkastuksen ylläpitämään joukkovelkakirjalainaluetteloon.

SISÄLLYSLUETTELO

1.	Esitteestä ja tilintarkastuksesta vastuulliset henkilöt	4
2.	OP-ryhmän vuosien 2002 ja 2003 tilintarkastuskertomukset	5
3.	Tiedot joukkovelkakirjalainoista ja liikkeeseenlaskuista	6
3.1	Joukkovelkakirjaohjelman yleiset lainaehdot	6
3.2	Yleiset tiedot liikkeeseenlaskuista	9
3.3	Lainakohtaisten ehtojen malli	11
4.	Tietoja liikkeeseenlaskijoista ja OP-ryhmästä	13
4.1	Yleisiä tietoja liikkeeseenlaskijoista	13
4.2	OP-ryhmän yhteisvastuu osuuspankkilain mukaan	17
4.3	OP-ryhmän hallinto	17
4.4	OP-ryhmän pääoma	20
4.5	OP-ryhmän toimialat ja toimipaikat	21
4.6	OP-ryhmän taloudellinen asema	22
4.7	OP-ryhmän investointitoiminta	22
4.8	Liikkeeseenlaskijan muut sitoumukset	23
4.9	OPK:n johtokunnan ilmoitus OP-ryhmän tilinpäätöksen 31.12.2003 jälkeisistä olennaisista tapahtumista ja tulevaisuudennäkymistä	23
5.	Liikkeeseenlaskijoiden taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut	24

OP-ryhmän vahvistettu tilinpäätös ja viimeisin julkaistu osavuosisikatsaus ovat esitteen takakannessa olevassa taskussa.

1. ESITTEESTÄ JA TILINTARKASTUKSESTA VASTUULLISET HENKILÖT

Listalleottoesitteestä vastaa Osuuspankkikeskus Osk:n (OPK) johtokunta. Kuhunkin liikkeeseenlaskuun osallistuvat OPK:n jäsenpankkien hallitukset vastaavat kukin osaltaan esitteessä olevien ”Liikkeeseenlaskijoiden taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut” -tiedoista. Liikkeeseenlaskijapankkien hallitusten kokoonpano ilmenee kunkin pankin tilinpäätöksestä.

OPK:n johtokunta

Varsinaiset jäsenet

Antti Tanskanen, puheenjohtaja
Reijo Karhinen, varapuheenjohtaja
Erkki Böös
Mikael Silvennoinen
Pekka Jaakkola
Heikki Vitie

Varajäsenet

Matti Korkeela
Raimo Tammilehto

Liikkeeseenlaskijapankit valtuuttavat OPK:n toimimaan edustajanaan listalleottoesitteessä ja kuhunkin liikkeeseenlaskuun liittyvissä lainaehdoissa mainituissa lainaa koskeissa päätöksissä ja toimenpiteissä.

Vakuutus

Vakuutamme, että listalleottoesitteessä annetut tiedot vastaavat parhaan ymmärryksemme mukaan tosiseikkoja, eikä tiedoista ole jätetty pois mitään asiaan todennäköisesti vaikuttavaa.

6.5.2004

Osuuspankkikeskus Osk
Johtokunta

Pääjärjestäjä

OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj
Raha-, valuutta- ja velkapääomamarkkinat -osasto
Osoite: Teollisuuskatu 1 b, 00510 Helsinki

OP-ryhmän kolmen edellisen vuoden yhdistellyn tilinpäätöksen tilintarkastajat

KPMGWideri Oy Ab, KHT-yhteisö

Mannerheimintie 20 B, 00101 Helsinki
Päävastuullinen tilintarkastaja:
KHT Hannu Niilekselä (vuosina 2003 ja 2002)
KHT Raimo Saarikivi (vuonna 2002)
KHT Petri Hämäläinen (vuonna 2002)
Varatilintarkastaja:
KHT Tapani Vuopala (vuonna 2002)

PricewaterhouseCoopers Oy, KHT-yhteisö

Itämerentori 2, 00180 Helsinki
Päävastuullinen tilintarkastaja:
KHT Kari Miettinen (vuonna 2001)

Eero Huusko, KHT (vuonna 2001)

Tilintarkastajien Oy
Teknologiapuisto
PL 110, 87500 Kajaani

Kauko Lehtonen, KHT (vuonna 2001)

Tasetarkastus Oy, KHT-yhteisö
Läntinen Rantakatu 7
20100 Turku

2. OP-RYHMÄN VUOSIEN 2002 JA 2003 TILINTARKASTUSKERTOMUKSET

Tilintarkastuskertomus 2002

Olemme tarkastaneet osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain tarkoittaman osuuspankkien yhteenliittymän (Osuuspankkiryhmä) yhdistellyn tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2002. Osuuspankkiryhmän keskusyhteisön Osuuspankkikeskus-OPK osuuskunnan johtokunnan ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen, tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä.

Yhdistellyn tilinpäätöksen tarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei yhdistelty tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Tarkastuksen yhteydessä olemme perehtyneet ryhmän jäsenyhteisöjen noudattamiin tilinpäätösperiaatteisiin sekä niiden tilintarkastajien antamiin tilintarkastuskertomuksiin ja muihin raportteihin.

Lausuntonamme esitämme, että yhdistelty tilinpäätös on laadittu kirjanpitolain sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien Rahoitustarkastuksen ja muiden määräysten ja säännösten mukaisesti. Yhdistelty tilinpäätös antaa kirjanpitoa laissa tarkoitettulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot Osuuspankkiryhmän toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Helsingissä 26. päivänä helmikuuta 2003

KPMG Wideri Oy Ab

Hannu Niilekselä KHT	Petri Hämäläinen KHT	Raimo Saarikivi KHT
-------------------------	-------------------------	------------------------

Tilintarkastuskertomus 2003

Olemme tarkastaneet osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain tarkoittaman osuuspankkien yhteenliittymän (OP-ryhmä) yhdistellyn tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2003.

OP-ryhmän keskusyhteisön Osuuspankkikeskus Osk:n johtokunnan ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen, tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä.

Yhdistellyn tilinpäätöksen tarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei yhdistelty tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Tarkastuksen yhteydessä olemme perehtyneet ryhmän jäsenyhteisöjen noudattamiin tilinpäätösperiaatteisiin sekä niiden tilintarkastajien antamiin tilintarkastuskertomuksiin ja muihin raportteihin.

Lausuntonamme esitämme, että yhdistelty tilinpäätös on laadittu kirjanpitolain sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien Rahoitustarkastuksen ja muiden määräysten ja säännösten mukaisesti. Yhdistelty tilinpäätös antaa kirjanpitoa laissa tarkoitettulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot OP-ryhmän toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Helsingissä 24. päivänä helmikuuta 2004

KPMG WIDERI OY AB

Hannu Niilekselä KHT
----

3. TIEDOT JOUKKOVELKAKIRJALAINOISTA JA LIIKKEESEENLASKUISTA

3.1 Joukkovelkakirjaohjelman yleiset lainaehdot

Joukkovelkakirjaohjelma

Tämän joukkovelkakirjaohjelman (”ohjelma”) puitteissa OP-ryhmän jäsenpankki tai jäsenpankit (”liikkeeseenlaskijat” tai ”liikkeeseenlaskijapankit”) voivat laskea liikkeeseen yleisölle merkittäväksi tarkoitettuja tai private placement -tyyppisiä euron tai muun valuutan määräisiä arvo-osuusmuotoisia joukkovelkakirjalainoja (”laina”). Kukin yksittäinen laina koostuu lainakohtaisissa ehdoissa määritellyistä Suomen Arvopaperikeskus Oy:n (APK) arvo-osuusjärjestelmässä liikkeeseenlaskettavista arvo-osuuksista (”velkakirja” tai ”arvo-osuus”).

Lainoihin sovelletaan kunkin lainan liikkeeseenlaskuhetkellä voimassa olevia tämän esitteen mukaisia yleisiä ehtoja ja niitä täydentäviä lainakohtaisia ehtoja. Esite muodostuu yleisistä lainaehdoista, lainakohtaisista ehdoista, tietoista liikkeeseenlaskijoista sekä liitteenä olevista OP-ryhmän tilinpäätöksestä ja tuoreimmasta osavuosikatsauksesta. Yleisiä ehtoja sovelletaan, jollei lainakohtaisista ehdoista muuta johdu. Osuuspankkikeskus Osk:lla (OPK) on oikeus muuttaa ohjelman ehtoja. Muutettuja ehtoja sovelletaan muutoksen jälkeen liikkeeseenlaskettaviin lainoihin. Muutokset ilmenevät kulloinkin voimassa olevasta esitteestä.

Lainojen maksuasiamiehenä toimii OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj (OKO).

Ohjelman puitteissa liikkeeseenlaskettavien lainojen yleiset ehdot ovat seuraavat:

1. Ohjelman enimmäismäärä ja yksittäisen lainan nimellismäärä

Kulloinkin liikkeellä olevien lainojen pääomien yhteenlaskettu nimellismäärä on enintään miljardi (1.000.000.000) euroa tai sitä vastaava määrä muussa valuutassa. OPK voi päättää ohjelman enimmäismäärän korottamisesta tai alentamisesta.

Yksittäisen lainan nimellismäärä määritellään lainakohtaisissa ehdoissa. OPK voi päättää yksittäisen lainan nimellismäärän korottamisesta tai alentamisesta, päättää toimenpiteistä mahdollisissa yli- tai alimerkintätilanteissa, jatkaa merkintäaikaa tai keskeyttää lainan merkinnän, ei kuitenkaan ensimmäisen päivän aikana. OPK pidättää itselleen oikeuden peruuttaa yksittäinen liikkeeseenlasku kokonaan tai osittain ennen liikkeeseenlaskupäivää.

Lainat numeroidaan vuosittain juoksevasti.

2. Liikkeeseenlaskijat, suhteellinen osuus ja määrä- osuus

Kulloisenkin lainan liikkeeseenlaskijat ilmenevät lainakohtaisista ehdoista.

Kukin liikkeeseenlaskijapankki vastaa jokaisen velkakirjan nimellismäärästä sekä lainan korosta lainakohtaisissa ehdoissa määritellyllä omalla suhteellisella osuudellaan, mikäli laina merkitään kokonaisuudessaan.

Liikkeeseenlaskijapankin lopullinen suhteellinen osuus ja euromääräinen vastuu lainan nimellismäärästä ja jokaisesta velkakirjasta sekä lainan korosta määräytyy toteutuneiden merkintöjen mukaisesti. Mikäli laina merkitään kokonaisuudessaan, vastaa suhteellinen osuus lainakohtaisissa ehdoissa mainittua.

3. Laina-aika

Laina-aika määritellään lainakohtaisissa ehdoissa. Laina laskeaan liikkeeseen ja maksetaan takaisin lainakohtaisissa ehdoissa määriteltynä päivinä. Liikkeeseen lasketut debentuurit voivat olla myös eräpäivättömiä eli jatkuvia lainoja.

4. Emissiokurssi

Lainakohtaisissa tiedoissa liikkeeseenlaskusta määriteltävä emissiokurssi voi olla joko kiinteä tai vaihtuva. Emissiokurssi määritellään merkintäkohtaisesti.

5. Lainan etuoikeusasema ja vakuudet

Laina voidaan laskea liikkeeseen

1. joukkovelkakirjalainana, jolla on sama etuoikeus kuin liikkeeseenlaskijoiden muilla vakuudettomilla sitoumuksilla; tai

2. velkakirjalain 5 luvun 34 §:n mukaisena debentuurilainana, jolla on huonompi etuoikeus kuin liikkeeseenlaskijoiden muilla sitoumuksilla. Debentuurilainan mahdollinen tarkempi etuoikeusasema määritellään lainakohtaisissa ehdoissa. Liikkeeseenlaskijat ja OPK pidättävät oikeuden ostaa Rahoitustarkastuksen luvalla debentureja takaisin ennen niiden eräpäivää.

Lainalle ei aseteta vakuutta, ellei lainakohtaisissa ehdoissa ole toisin määrätty.

6. Arvo-osuuksien yksikkökoko ja takaisinmaksu- määrä

Arvo-osuuksien yksikkökoko (nimellisarvo) määritellään lainakohtaisissa ehdoissa. Arvo-osuuksien pääoman takaisinmaksumäärä määritellään lainakohtaisissa ehdoissa, jos se poikkeaa nimellisarvosta.

7. Korko

Lainalle maksettava korko tai hyvitys ja sen maksupäivä määritellään lainakohtaisissa ehdoissa.

Lainan kulloinkin kuolettamattomalle pääomalle maksetaan joko kiinteää korkoa, vaihtuvaan viitekorkoon sidottua tai muulla tavoin lainaehdoissa määriteltyä korkoa tai hyvitystä tai laina voidaan laskea liikkeeseen nollakorkoisena.

7.1 Kiinteä korko

Kiinteäkorkoiselle lainalle maksetaan lainakohtaisissa ehdoissa määriteltyä vuotuista korkoa. Jälkikäteen korkopäivänä maksettava korko lasketaan kullekin korkojaksolle mukaan lukien korkojakson ensimmäinen päivä ja pois lukien korkojakson viimeinen päivä.

7.2 Vaihtuva viitekorko

Vaihtuvakorkoisen lainan korko koostuu euriborkorosta tai lainakohtaisissa ehdoissa määritellystä viitekoroista ja marginaalista. Korko lasketaan kullekin korkojaksolle mukaanlukien korkojakson ensimmäinen päivä ja poislukien korkojakson viimeinen päivä.

Euriborkorko on euroalueen rahamarkkinoiden viitekorko, jota hallinnoivat Euroopan Unionin Pankkiyhdistysten liitto (FBE) ja Rahoitusmarkkinayhdistys (ACI). Euriborkoron arvon määräytyminen perustuu kulloinkin voimassa olevaan kansainväliseen käytäntöön. Lainakohtaisissa ehdoissa määritellään minkä informaatiovälittäjän (esim. Reuters) euribor-sivua koron määrittämiseen kulloinkin käytetään.

Koronmäärittäminen on kaksi pankkipäivää ennen korkojakson alkamispäivää, ellei lainakohtaisissa ehdoissa toisin sovit. Mikäli euribor-noteerausta tai sitä korvaavaa noteerausta ei ole

saatavilla, käytetään liikkeeseenlaskijan ilmoittamaa, lähinnä vastaavaa korkojakson pituiseen ajan viitekorkoprosenttia, joka perustuu Suomessa vallitsevaan korkotasoon.

7.3 Muu peruste koron tai hyvityksen määräytymiselle

Lainan pääomalle voidaan maksaa kiinteän tai vaihtuvan koron lisäksi tai sen asemasta lainakohtaisissa ehdoissa määriteltäviä korkoa tai hyvitystä. Koron tai hyvityksen laskentatapa määritellään lainakohtaisissa ehdoissa.

7.4 Nollakorko

Laina voidaan laskea liikkeeseen nollakorkoisena lainana, jolloin lainan tuotto määräytyy velkakirjan lunastushinnan ja merkintähinnan välisenä erotuksena. Velkakirjan lunastushinta on se määrä, jonka liikkeeseenlaskijapankki lainan eräpäivänä maksaa velkakirjan pääomana velkakirjan haltijalle.

8. Koron tai hyvityksen vähimmäis- ja /tai enimmäismäärä

Korolle tai hyvitykselle voidaan lainakohtaisissa ehdoissa määrätä vähimmäis- tai enimmäismäärä tai molemmat.

9. Korkojakso

Korkojaksolla tarkoitetaan jokaista ajanjaksoa, jolle korko lasketaan. Ensimmäinen korkojakso alkaa liikkeeseenlaskupäivänä ja päättyy ensimmäiseen koronmaksupäivään, ellei lainakohtaisissa ehdoissa toisin määrätä. Kukin seuraava korkojakso alkaa edellisestä koronmaksupäivästä ja päättyy sitä seuraavaan koronmaksupäivään. Viimeinen korkojakso päättyy lainan eräpäivään.

10. Koronlaskuperuste

Lainakohtaisissa ehdoissa määritellään sovellettava koronlaskuperuste, joka voi olla:

a) ”Todelliset/Todelliset”, jolloin korkojakson todelliset päivät jaetaan vuoden todellisilla päivillä.

(i) ”Todelliset/Todelliset (ISMA)” -menetelmässä jakaja on korkojakson todelliset päivät kerrottuna vuoden aikana olevien kuponkijaksojen määrällä (poikkeuksen muodostavat epäsäännölliset kuponkijaksot).

(ii) ”Todelliset/Todelliset (ISDA)” -menetelmässä jakaja vaihtelee sen mukaan, osuuko osa korkojaksosta karkausvuodelle. Korkojakso jaetaan kahteen osaan siten, että se osa korkojaksosta, joka osuu karkausvuoden puolelle, jaetaan 366:lla ja se osa korkojaksosta, joka ei osu karkausvuodelle, jaetaan 365:llä. Kunkin korkojakson osan nimittäjässä käytetään päivien todellista lukumäärää ja osat lasketaan yhteen.

b) ”Todelliset/365”, jolloin korkojakson todelliset päivät jaetaan 365:llä.

c) ”Todelliset/360”, jolloin korkojakson todelliset päivät jaetaan 360:llä. Kun korkojakson ensimmäinen päivä on kuukauden 30. tai 31. päivä ja korkojakson viimeinen päivä on kuukauden 31. päivä, kuukautta ei muuteta 30-päiväiseksi. Korkojakson viimeisen päivän ollessa helmikuun viimeinen päivä, helmikuuta ei muuteta 30-päiväiseksi.

d) ”30E/360”, jolloin korkovuosi koostuu 12:sta 30 päivän kuukaudesta (kuitenkin niin, että viimeisen korkojakson viimeisen päivän ollessa helmikuun viimeinen päivä, ei helmikuuta muuteta 30-päiväiseksi), joka jaetaan 360:llä.

Jollei lainakohtaisissa ehdoissa toisin määritellä, käytetään koronlaskuperusteena ”Todelliset/Todelliset (ISMA)” -menetelmää.

11. Pankkipäivä

Pankkipäivä tarkoittaa euromääräisissä maksuissa päivää, jolloin Euroopan keskuspankin maksujärjestelmä TARGET (Trans-European Automated Real-Time Gross Settlement Express

Transfer System) on toiminnassa ja jolloin pankit ovat Helsingissä yleisesti avoinna, ellei lainakohtaisissa ehdoissa ole toisin määrätty. Muun valuutan määräisissä maksuissa pankkipäivä määritellään lainakohtaisissa ehdoissa.

12. Pankkipäiväolettama

Pankkipäiväolettama on lainakohtaisissa ehdoissa määritelty soveltamisohje siitä, miten ehdoissa määritellyt koron tai pääoman maksupäivät siirtyvät, jos maksupäivä ei ole pankkipäivä.

12.1 Kiinteä korko

Maksu siirtyy lähinnä seuraavaan pankkipäivään, ellei lainakohtaisissa ehdoissa toisin määrätä. Ajankohdan siirtyminen ei vaikuta maksettavaan määrään.

12.2 Vaihtuva viitekorko

Pankkipäiväolettama määrätään valitsemalla jokin seuraavista tavoista:

- ”seuraava”: maksupäivä siirtyy lähinnä seuraavaan pankkipäivään;
- ”sovellettu seuraava”: maksupäivä siirtyy lähinnä seuraavaan pankkipäivään, paitsi jos seuraava pankkipäivä on seuraavan kalenterikuukauden puolella, jolloin maksupäivä siirtyy lähinnä edeltävään pankkipäivään;
- ”edeltävä”: maksupäivä siirtyy lähinnä edeltävään pankkipäivään.

Ajankohdan siirtyminen vaikuttaa maksettavaan määrään.

13. Koron ja pääoman maksu

Lainan korko ja pääoma maksetaan arvo-osuusjärjestelmästä ja arvo-osuustileistä annettujen lakien ja APK:n sääntöjen ja määräysten mukaisesti sille, jolla arvo-osuustilitietojen mukaan on maksupäivänä oikeus vastaanottaa suoritus. Lainan koron ja pääoman maksuun sovelletaan pankkipäiväolettamaa. Liikkeeseenlaskijoita vastaan ei voida esittää maksua koskevia vaatimuksia, jos maksu on ajoissa suoritettu tilinhoitajayhteisölle.

14. Erääntyneiden suoritusten vanhentuminen

Ellei erääntynyttä suoritusta ole vaadittu maksettavaksi kolmen (3) vuoden kuluessa erääntymisestä, oikeus maksun saantiin on rauennut.

15. Ennenaikainen takaisinmaksu

Lainakohtaisissa ehdoissa voidaan määritellä liikkeeseenlaskijoiden oikeus lainan ennenaikaiseen takaisinmaksuun tai lainan velkojan oikeus vaatia lainan ennenaikaista takaisinmaksua. Takaisinmaksettavalle pääomalle ei kerry korkoa maksupäivän jälkeiseltä ajalta. Ennenaikaisen takaisinmaksuoikeuden käyttämisestä on ilmoitettava lainan velkojille vähintään kolmekymmentä (30) päivää ennen takaisinmaksupäivää kohdan ”Ilmoitukset” mukaisesti.

16. Lainan takaisinosto

Liikkeeseenlaskijoilla on oikeus ostaa markkinoilta tai muutoin erikseen sovittavaan hintaan liikkeeseenlaskemiaan velkakirjoja takaisin ennen niiden eräpäivää, debentuureja kuitenkin vain Rahoitustarkastuksen luvalla. Liikkeeseenlaskijoilla on oikeus myydä edelleen tai kuolettaa markkinoilta takaisin ostamansa velkakirjat.

17. Liikkeeseenlaskijapankin eroaminen OP-ryhmästä

Jäsenluottolaitoksella on oikeus erota OPK:sta, jos osuuspankien yhteenliittymälle laskettu vakavaraisuus säilyy lain osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista 8 §:ssä säädetyn mukaisena eroamisen jälkeenkin. Jäsenluottolaitos voidaan myös erottaa OPK:sta osuuskuntalain 3 luvun 5 §:n mukaisesti. Eronnut tai erotettu jäsenluottolaitos vastaa kuitenkin yhteenliittymään kuuluvan toisen jäsenluottolaitoksen tai keskusyhteisön veloista ja sitoumuksista, jos yhteenliitty-

mään kuuluva jäsenluottolaitos tai keskusyhteisö asetetaan selvitystilaan viiden vuoden kuluessa siitä tilinpäätöspäivästä, joka lähinnä seuraa eroamista tai erottamista. Eronnut tai erotettu jäsenluottolaitos on myös velvollinen suorittamaan sellaiset ylimääräiset maksut, jotka keskusyhteisöllä on oikeus periä edellä sanotulta ajalta käytettäväksi jäsenluottolaitoksen selvitystilan ehkäisemiseksi tarvittaviin tukitoimiin.

OPK sitoutuu vastaamaan eronneen liikkeeseenlaskijapankin ohella lainan takaisinmaksusta ja koron maksamisesta siinä tapauksessa, että liikkeeseenlaskijapankin jäsenyys OPK:ssa päättyy ennen lainan takaisinmaksua.

18. Liikkeeseenlaskijapankin sulautuminen

Mikäli debentuurilainan liikkeeseenlaskijapankki sulautuu toiseen OP-ryhmän jäsenluottolaitokseen, vastaanottava jäsenluottolaitos vastaa liikkeeseenlaskijapankin debentuurilainan takaisinmaksusta ja koron maksamisesta. Sulautumistilanteessa sulautuvan liikkeeseenlaskijapankin liikkeeseenlaskeman velkakirjan haltijalla ei ole oikeutta vastustaa sulautumista, vaatia lainan ennaenaikaista takaisinmaksua tai vaatia vakuutta lainalle.

19. Velkojienkokous

OPK:lla on oikeus kutsua koolle arvo-osuuden omistajien kokous ("velkojienkokous") päättämään kunkin ohjelman mukaisen lainan ehtojen muuttamisesta taikka muista jäljempänä mainituista seikoista.

Kokouskutsu velkojienkokoukseen on julkaistava vähintään kymmenen (10) päivää ennen kokouspäivää kohdan "Ilmoitukset" mukaisesti. Kokouskutsussa on mainittava kokouksen aika, paikka ja asialista sekä miten arvo-osuuden omistajien on meneteltävä voidakseen osallistua kokoukseen.

Velkojienkokous on pidettävä Helsingissä ja OPK nimeää kokouksen puheenjohtajan.

Velkojienkokous on päätösvaltainen, jos läsnä on vähintään kaksi henkilöä, jotka yhdessä edustavat vähintään viittäkymmentä (50) % lainan liikkeessä olevasta pääomamäärästä. Mikäli velkojienkokous ei ole päätösvaltainen kolmenkymmenen (30) minuutin kuluessa kokouskutsun mukaisesta alkamisajankohdasta, kokouksen asialistan käsittely voidaan OPK:n pyynnöstä lykätä uuteen velkojienkokoukseen, joka voidaan pitää aikaisintaan neljäntoista (14) päivän ja viimeistään kahdenkymmenen kahdeksan (28) päivän kuluttua OPK:n nimeämässä paikassa. Uusi velkojienkokous on päätösvaltainen, jos läsnä on vähintään kaksi henkilöä, jotka yhdessä edustavat vähintään kymmentä (10) % lainan liikkeellä olevasta pääomamäärästä.

Kokouskutsu lykättyyn uuteen velkojienkokoukseen on julkaistava samalla tavalla kuin kutsu alkuperäiseen kokoukseen. Kutsussa on lisäksi mainittava velkojienkokouksen päätösvaltuuden edellytykset.

Arvo-osuuden omistajien äänioikeus velkojienkokouksessa määräytyy velkakirjojen pääoman määrän perusteella. Liikkeeseenlaskijoilla ei ole äänioikeutta velkojienkokouksessa. Velkojienkokouksen päätös edellyttää vähintään kahta kolmasosaa (2/3) annetuista äänistä.

OPK:lla liikkeeseenlaskijoiden edustajana ja/tai sen valtuuttamilla henkilöillä on kokouksessa läsnäolo- ja puheoikeus.

Velkojienkokouksella on oikeus päättää OPK:n esityksestä arvo-osuuden omistajia sitovasti:

- lainaehtojen muuttamisesta ja
- suostumuksen antamisesta väliaikaiseen poikkeamiseen lainaehtoista.

Kaikkien arvo-osuuden omistajien suostumusta edellyttävät kuitenkin:

- lainan pääoman ja/tai koron alentaminen,
- laina-ajan pidentäminen,
- velkojienkokouksen päätösvaltuutuksen edellytysten muuttaminen ja
- velkojienkokouksen päätöksen enemmistövaatimuksen muuttaminen.

Suostumus voidaan antaa velkojienkokouksessa tai muulla todistettavalla tavalla.

Velkojienkokous voi päätöksellään oikeuttaa nimetyn henkilön toteuttamaan velkojienkokouksen päätöksen voimaansattamiseksi tarvittavat toimenpiteet.

Velkojienkokouksen päätökset sitovat kaikkia arvo-osuuden omistajia riippumatta siitä, ovatko he olleet läsnä velkojienkokouksessa. Velkojienkokouksen päätös saatetaan arvo-osuuden omistajien tietoon kohdan "Ilmoitukset" mukaisesti. Velkojienkokouksen päätöksen katsotaan tulleen poissaolleiden arvo-osuuden omistajien tietoon, kun se on ilmoitettu kohdan "Ilmoitukset" mukaisesti. Lisäksi arvo-osuuden omistajat ovat velvollisia ilmoittamaan arvo-osuuksien siirronsaajille velkojienkokouksen päätöksestä.

20. Ilmoitukset

Arvo-osuuksia koskevat ilmoitukset ja kutsut saatetaan arvo-osuuden omistajien tietoon julkaisemalla ilmoitus Helsingin Sanomissa tai muussa OPK:n päättämässä valtakunnallisessa päivälehdessä tai muulla todistettavalla tavalla. Arvo-osuusrekisterinpitäjät voivat antaa lainaan liittyviä ilmoituksia myös arvo-osuusjärjestelmän kautta. Ilmoituksen katsotaan tulleen arvo-osuuden omistajien tietoon, kun se on julkaistu tai annettu edellä mainituilla tavoilla.

21. Ylivoimainen este

Liikkeeseenlaskijat ja OP-ryhmä eivät vastaa vahingosta, joka aiheutuu ylivoimaisesta esteestä (force majeure) tai vastaavanlaisesta syystä johtuvasta toiminnan kohtuuttomasta vaikeutumisesta. Tällainen vastuusta vapauttava este voi olla esimerkiksi:

- sota tai sen uhka, terroriteko, kapina tai mellakka, muu kansalaislevottomuus;
- liikkeeseenlaskijoista tai OP-ryhmästä riippumaton häiriö postinkulussa, puhelinliikenteessä, automaattisessa tietojenkäsittelyssä, tiedonsiirrossa, muussa sähköviestinnässä tai sähkönsaannissa;
- tulipalon tai siihen verrattavan muun onnettomuuden aiheuttama keskeytys tai viivästys liikkeeseenlaskijoiden tai OP-ryhmän toiminnassa;
- työtaistelutoimi, kuten lakko, sulku, saarto, boikotti huolimatta siitä, ovatko liikkeeseenlaskijat tai OP-ryhmä siihen osallisena vai ei;
- Liikkeeseenlaskijoista tai OP-ryhmästä riippumaton viranomaisen toimenpide.

22. Sovellettava laki ja riitaisuudet

Joukkovelkakirjaohjelmaan, yksittäisiin lainoihin sekä arvo-osuuksiin sovelletaan Suomen lakia ja näistä aiheutuvat riitaisuudet ratkaistaan Helsingin käräjäoikeudessa. Jos kantaja on kuluttaja, hän voi nostaa kanteen sen paikkakunnan alioikeudessa, jonka tuomiopiirissä hänellä on asuinpaikka.

23. Muut ehdot

OPK:lla on oikeus tehdä lainan ehtoihin tarkoituksenmukaisia muutoksia, jotka eivät heikennä arvo-osuuden omistajien asemaa, ilman kohdassa "Velkojienkokous" mainittua velkojienkokouksen päätöstä. OPK:n on ilmoitettava muutoksista arvo-osuuksien omistajille kohdan "Ilmoitukset" mukaisesti.

3.2 Yleiset tiedot liikkeeseenlaskuista

Merkintäpaikat

Ellei lainaehtoissa toisin määrätä, merkintäpaikkoina toimivat OP-ryhmän jäsenosuuspankit sekä Okopankki Oyj:n konttorit, Osuuspankin 0100 0500 puhelinpalvelu sekä internet osoitteessa www.osuuspankki.fi/merkinta. Osuuspankin puhelinpalvelun ja OP-ryhmän internetjärjestelmän kautta merkinnän tekevä tulee olla Osuuspankin verkkopalvelusopimuksen tekevä. Institutionaaliset sijoittajat (merkintä yli 100.000 euroa) voivat tehdä merkinnän myös OKOn Raha-, valuutta- ja velkapääomamarkkinat -osastolla.

Merkintöjen maksu

Merkittäessä maksetaan lainaosuuden nimellismäärä kerrottuna merkintäajankohdan emissiokursilla sekä nimellismäärälle kertynyt korko liikkeeseenlaskupäivän ja merkintäpäivän väliseltä ajalta. Merkitsijöiltä ei veloiteta erillisiä merkintäkuluja, ellei lainakohtaisissa ehdoissa toisin määrätä. OP-ryhmän internetjärjestelmän kautta merkinnän tekevä tulee maksaa se merkinnän yhteydessä elektronisen pankkiyhteyden avulla. Institutionaalisten sijoittajien merkintöjen maksusta annetaan erilliset ohjeet.

Lainakohtaisissa ehdoissa liikkeeseenlaskusta voidaan merkintöjen maksu määritellä edellä olevasta poikkeavaksi.

Menettely yli- ja alimerkintätilanteessa

OPK:n johtokunnalla on oikeus päättää erikseen toimenpiteistä mahdollisessa yli- tai alimerkintätilanteessa.

OPK:n johtokunnalla on oikeus korottaa tai alentaa lainan määrää, pienentää merkintöjä, jatkaa merkintäaikaa tai keskeyttää merkintä, ei kuitenkaan ensimmäisen päivän aikana. Mikäli lainaa ei kokonaisuudessaan merkitä, oikaistaan lainan rekisteröinti Rahoitustarkastuksen pitämässä joukkovelkakirjalainojen luettelossa toteutuneita merkintöjä vastaavaksi. Lainan lopulliseksi määräksi tulee merkitty määrä.

Emissiokurssi ja efektiivinen tuotto

Lainan emissiokurssi voi olla vaihtuva tai kiinteä ja se määritellään lainakohtaisissa ehdoissa. Vaihtuva emissiokurssi ja emissiokurssin mukaan määräytyvä efektiivinen tuotto ilmoitetaan kulloinkin merkintäpaikoissa. Lainan efektiivinen vuotuinen tuotto nousee emissiokurssia laskettaessa ja vastaavasti laskee emissiokurssia nostettaessa.

Liikkeeseenlaskijat varaavat oikeuden määritellä emissiokurssin tapauskohtaisesti. Liikkeeseenlaskijalla on oikeus tarjota lainaa valitsemilleen kohderyhmille (esim. OP-ryhmään kuuluvien luottolaitosten jäsen- tai etuasiakkaille) korkeampaan tuottoon kuin muille merkitsijöille.

Lainan tuotto lasketaan markkinoilla yleisesti käytössä olevalla nykyarvomenetelmällä.

$$P_{gross} = \sum_{i=0}^{N-1} \frac{C}{(1+r)^{i+d/act}} + \frac{100\%}{(1+r)^{N-1+d/act}}$$

P_{gross} = joukkovelkakirjalainan bruttohinta
(=nettohinta + kertyneet korot)

C = lainan nimelliskorko prosentteina nimellisarvosta

d = aika päivinä arvopäivästä seuraavaan koronmaksupäivään

N = jäljellä olevien kassavirtojen lukumäärä

r = diskonttokorko eli joukkovelkakirjalainan tuotto prosentteina

act = kalenterivuoden todelliset päivät

Duraatio

Vuosina ilmoitettava duraatio tarkoittaa lainan koron ja pääoman maksujen nykyarvoilla painotettua laina-ajan keskiarvoa. Duraatio kuvaa lainan korkoriskiä. Korkoriski aiheutuu siitä, että velkakirjan arvo muuttuu markkinakoron muutoksen seurauksena. Korkoriski voi realisoitua silloin, kun sijoittaja ei pidä lainaa laina-ajan loppuun saakka, vaan myy sen sitä ennen. Jos yleinen korkotaso on noussut merkintähetken ja myynti hetken välisenä aikana, lainan pääoma-arvo on laskenut. Tämän riskin kääntöpuolena on mahdollisuus lainan arvonnousuun. Duraation laskennassa on käytetty Macaulay'n kaavaa:

$$Dur_{Mac} = \frac{1}{P_{gross}} \left(\sum_{i=0}^{N-1} \frac{C \cdot (i+d/act)}{(1+r)^{i+d/act}} + \frac{(C+100\%) \cdot (N-1+d/act)}{(1+r)^{N-1+d/act}} \right)$$

P_{gross} = joukkovelkakirjalainan bruttohinta
(=nettohinta + kertyneet korot)

C = lainan nimelliskorko prosentteina nimellisarvosta

d = aika päivinä arvopäivästä seuraavaan koronmaksupäivään

N = jäljellä olevien kassavirtojen lukumäärä

r = diskonttokorko eli joukkovelkakirjalainan tuotto prosentteina

act = kalenterivuoden todelliset päivät

Verotus

Liikkeeseenlaskijat perivät maksettavasta korosta kulloinkin voimassaolevien lakien ja veroviranomaisten määräysten ja ohjeiden perusteella maksettavaksi määrätyn veron.

Voimassaolevan lain mukaan korkotulosta perittävä lähdevero on 29 prosenttia, kun korko maksetaan Suomessa yleisesti verovelvolliselle luonnolliselle henkilölle tai kotimaiselle kuolinpesälle. Korkotulo, josta on peritty lähdeveroa, ei ole tuloverotuksessa veronalaista tuloa, eikä velkakirjan pääoma veronalaista varallisuutta. Korkotuloa, josta on peritty lähdeveroa, ja velkakirjan pääomaa ei ilmoiteta veroilmoituksessa.

Jos velkakirjat myydään laina-aikana, verotetaan mahdollista luovutusvoittoa ja saatua kertynyttä korkoa (jälkimarkkinahyvitys) pääomatulona. Pääomatulosta maksetaan vuonna 2004 veroa 29 %. Pankki tai muu arvopaperinvälittäjä toimittaa saadusta jälkimarkkinahyvityksestä pääomaveroa vastaavan ennakonpidätyksen. Mahdollinen luovutustappio on vähennykelpoinen erä myyntivuonna ja sitä seuraavina kolmena vuonna saaduista luovutusvoitoista.

Kun velkakirjoja merkitään tai ostetaan laina-aikana, maksettu jälkimarkkinahyvitys voidaan vähentää verotuksessa pääomatuloista tai niiden puuttuessa tuloverolain sallimissa rajoissa ansiotulojen verosta. Lähdeveronalaisista korkotuloista maksettua jälkimarkkinahyvitystä ei voi vähentää.

Saatua jälkimarkkinahyvitystä, josta on toimitettu ennakonpidätys, ei ilmoiteta tulona veroilmoituksessa. Myöskään maksettua jälkimarkkinahyvitystä ei ilmoiteta vähennyksenä veroilmoituksessa. Pankki tai muu arvopaperinvälittäjä toimittaa saadusta ja maksetusta jälkimarkkinahyvityksestä tiedot verotusta varten. Mahdollinen luovutusvoitto ja luovutustappio on sen sijaan ilmoitettava veroilmoituksessa.

Edellä olevat verotusta koskevat tiedot perustuvat esitteen laatimispäivänä voimassa olleeseen lainsäädäntöön.

Julkinen kaupankäynti

Joukkovelkakirjaohjelma pörssilistataan Helsingin Arvopaperi- ja johdannaispörssi, selvitysyhtiö Oy:ssä ("Helsingin Pörssi") ohjelman puitteissa liikkeeseenlasketun ensimmäisen lainan listaamisen yhteydessä.

Mikäli lainakohtaisissa ehdoissa on määrätty, että laina listataan, tullaan pörssilistausta koskeva hakemus jättämään Pörs-sille merkintäajan päätyttyä edellyttäen, että lainaa on merkitty yli 2.000.000 euroa. Arvio listaamisen alkamispäivämäärästä sisältyy lainakohtaisiin ehtoihin. Mikäli lainaa ei noteerata julkisesti,

OPK:n jäsenosuuspankkien ja Okopankki Oyj:n konttoreissa otetaan vastaan lainaa koskevia osto- ja myyntitarjouksia.

Private placement -muotoisia lainoja koskevia osto- ja myyntitarjouksia otetaan vastaan OKOn Raha-, valuutta- ja velkapääomamarkkinat -osastolla.

Päätökset ja valtuutukset

Lain osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luotolaitoksista 3 §:n tarkoittamana keskusyhteisönä OPK:n johtokunta on 6.3.2001 päättänyt joukkovelkakirjaohjelman perustamisesta.

Ohjelman puitteissa liikkeeseenlaskettavista lainoista ja niiden ehdoista päättävät kulloisenkin lainan liikkeeseenlaskijat tai niiden valtuuttamana OPK:n johtokunta.

Asiakirjojen nähtävilläpito

Lainoja koskevat asiakirjat ovat jäljennöksinä nähtävissä toimistoaikana OKOn Raha-, valuutta- ja velkapääomamarkkinat -osastolla osoitteessa Teollisuuskatu 1 b, 00510 Helsinki.

Rekisteröinti

Lainat merkitään Rahoitustarkastuksen pitämään luetteloon joukkovelkakirjalainoista.

Varojen käyttö

Lainojen varat käytetään tavanomaiseen pankkitoimintaan.

Arvo-osuuksien kirjaaminen

Arvo-osuudet kirjataan merkitsijän ilmoittamalle arvo-osuustilille viimeistään viidentenä pankkipäivänä merkinnän tekemisestä arvo-osuusjärjestelmästä ja tileistä annettujen lakien ja APK:n sääntöjen ja päätösten mukaisesti, ellei lainakohtaisissa ehdoissa toisin määrätä.

3.3 Lainakohtaisten ehtojen malli

[Lainan nimi]

Nämä lainakohtaiset ehdot muodostavat yhdessä OP-joukkovelkakirjaohjelman 6.5.2004 päivitetyn listalleottoesitteen yleisten ehtojen kanssa tämän lainan ehdot. Yleisiä ehtoja sovelletaan, mikäli lainakohtaisissa ehdoissa ei ole toisin määrätty.

Alla mainitut Osuuspankkikeskus Osk:n (OPK) jäsenosuuspankki tai -pankit ja/tai OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj (OKO) ("liikkeeseenlaskijapankki" tai yhdessä "liikkeeseenlaskijat") laskevat liikkeeseen yleisölle merkittäväksi tarkoitettun tai private placement -tyyppisen joukkovelkakirjalainan.

Liikkeeseenlaskijat ovat valtuuttaneet OPK:n toimimaan edustajanaan näissä ehdoissa ja listalleottoesitteessä mainituissa lainaa koskevilla päätöksissä ja toimenpiteissä.

Liikkeeseenlaskijat

Kukin liikkeeseenlaskijapankki vastaa joukkovelkakirjalainan nimellismäärästä ja jokaisesta velkakirjasta sekä lainan korosta omalla suhteellisella osuudellaan.

Kunkin pankin lopullinen suhteellinen osuus ja euromääräinen vastuu velkakirjasta määräytyy toteutuneiden merkintöjen mukaisesti. Mikäli laina merkitään kokonaisuudessaan, vastaa suhteellinen osuus alla mainittua.

Pankki	suhteellinen osuus %	määräosuus euro
--------	-------------------------	--------------------

Yhteensä

Lainan nimi:	[ ]
Lainan pääjärjestäjä:	OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj
Maksuasiamies:	OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj
Lainan pääoma:	Enintään [ ] euroa/ muuta valuuttaa
Velkakirjojen muoto:	Arvo-osuusmuotoinen
Velkakirjojen nimellisarvo ja minimimerkintä:	[ ]
Merkintäaika:	[ ]
Liikkeeseenlaskupäivä:	[ ]
Takaisinmaksupäivä:	[ ]
Takaisinmaksumäärä:	[Ilmoitetaan mikäli takaisinmaksumäärä ei ole lainan pääoman nimellisarvo]
Takaisinmaksutapa:	[ ]
Korko/hyvitys:	[ ]
Koronlaskuperuste:	[ ]
Koron vähimmäis-/enimmäismäärä:	[Määrittele vähimmäis-/enimmäismäärä]
Koron/hyvityksen maksu:	[Vuositain jälkikäteen xx.xx., ensimmäisen kerran xx.xx.200x.]
Pankkipäiväolettama:	[Mainitaan, jos kysymyksessä on vaihtuva viitekorko tai jos kiinteän koron osalta käytetään muuta kuin yleisissä ehdoissa mainittua.]
Lainan etuoikeusasema:	[ ]
Vakuus:	[Ei/Kyllä]

Velkakirjan haltijan oikeus vaatia ennenaikaista takaisinmaksua:

[Kyllä/Ei][Jos kyllä,niin määritellään ilmoituksen antamiselle varattu vähimmäisaika sekä yleisten lainaehtojen kohdan ”Ennenaikainen takaisinmaksu” mukaiset ja muut tarpeelliset tiedot. Mikäli ennenaikaisesti takaisinmaksettava määrä ei ole lainan pääoman nimellisarvo, ilmoitetaan maksettava määrä tai laskentakaava.]

Liikkeeseenlaskijan oikeus ennenaikaiseen takaisinmaksuun:

[Kyllä/Ei][Jos kyllä, niin määritellään ilmoituksen antamiselle varattu vähimmäisaika ja maksupäivä sekä yleisten lainaehtojen kohdan ”Ennenaikainen takaisinmaksu” mukaiset ja muut tarpeelliset tiedot. Mikäli ennenaikaisesti takaisinmaksettava määrä ei ole lainan pääoman nimellisarvo, ilmoitetaan maksettava määrä tai laskentakaava.]

Liikkeeseenlaskijan oikeus lainan takaisinostoon:

[Kyllä/Ei]

Tiedot liikkeeseenlaskusta

Päätökset ja valtuudet, joiden nojalla laina lasketaan liikkeeseen:

OPK:n johtokunnan päätös xx.xx.200x liikkeeseenlaskija pankkien antamien valtuutusten perusteella.

Liikkeeseenlaskun luonne:

[Yksittäinen laina/sarjalaina/muu]

Merkintäoikeudet:

[ ]

Merkintäpalkkio:

[Ei/Kyllä] [Jos kyllä, niin määritellään merkintäpalkkion määrä]

Emissiokurssi:

[ ]

Merkinnän maksu:

Kokonaisuudessaan merkittäessä

Lainan efektiivinen tuotto ja duraatio:

Lainan efektiivinen vuotuinen tuotto nousee emissiokurssia laskettaessa ja vastaavasti laskee emissiokurssia nostettaessa. Lainan efektiivinen tuotto esimerkiksi emissiokurssilla 100 % liikkeeseenlaskupäivänä on xx,xx %. Lainan koron ja pääoman maksujen nykyarvoilla painotettu juoksuajan keskiarvo eli duraatio on [ ] vuotta.

Merkintäsitoumukset:

[Kyllä/Ei]

Arvio liikkeeseenlaskijalle kertyvän pääoman määrästä palkkioiden vähentämisen jälkeen sekä suunniteltu käyttötapa

[ ]. Lainan on osa liikkeeseenlaskijoiden varainhankintaa.

Lainan ISIN-koodi:

[ ]

Pörssilistaus ja arvio sen alkamisesta:

[Kyllä/Ei] [Jos kyllä, niin määritellään arvioitu aika listaamisen hakemiselle ja listaamispaikka]

Johtokunnan ilmoitus viimeaikaisesta liiketoiminnan kehityksestä viimeisen tilikauden päättymisen tai osavuositarkastuksen valmistumisen jälkeiseltä ajalta ja tulevaisuudennäkymistä:

[ ]

Helsingissä, xx. päivänä xxxxxkuuta 200x

4. TIETOJA LIIKKEESEENLASKIJOISTA JA OP-RYHMÄSTÄ

4.1 Yleisiä tietoja liikkeeseenlaskijoista

Tämän ohjelman puitteissa voivat laskea liikkeelle joukkovelkakirjalainoja OP-ryhmään kuuluvat luottolaitokset, joita ovat

ALAJÄRVEN OSUUSPANKKI
ALASTARON OSUUSPANKKI
ALAVIESKAN OSUUSPANKKI
ALAVUDEN SEUDUN OSUUSPANKKI
ANDELSBANKEN FÖR ÅLAND
ANDELSBANKEN RASEBORG
ARTJÄRVEN OSUUSPANKKI
ASKOLAN OSUUSPANKKI
AURAN OSUUSPANKKI
ELIMÄEN OSUUSPANKKI
ENON OSUUSPANKKI
ETELÄ-KARJALAN OSUUSPANKKI
ETELÄ-POHJANMAAN OSUUSPANKKI
ETELÄ-PÄIJÄNTEEN OSUUSPANKKI
ETELÄ-SAVON OSUUSPANKKI
EURAJOEN OSUUSPANKKI
EURAN OSUUSPANKKI
FORSSAN SEUDUN OSUUSPANKKI
HAAPAJÄRVEN OSUUSPANKKI
HAAPAMÄEN SEUDUN OSUUSPANKKI
HAAPAVEDEN OSUUSPANKKI
HAILUODON OSUUSPANKKI
HALSUAN OSUUSPANKKI
HAMINAN SEUDUN OSUUSPANKKI
HARJAVALLAN OSUUSPANKKI
HARTOLAN OSUUSPANKKI
HAUHON OSUUSPANKKI
HAUKIVUOREN OSUUSPANKKI
HEINÄVEDEN OSUUSPANKKI
HIMANGAN OSUUSPANKKI
HINNERJOEN OSUUSPANKKI
HIRVENSALMEN OSUUSPANKKI
HONKILAHDEN OSUUSPANKKI
HUHTAMON OSUUSPANKKI
HUITTISTEN OSUUSPANKKI
HUMPPILAN OSUUSPANKKI
HÄMEENKOSKEN OSUUSPANKKI
HÄMEENLINNAN SEUDUN OSUUSPANKKI
IISALMEN OSUUSPANKKI
IKAALISTEN OSUUSPANKKI
ILOMANTSIN OSUUSPANKKI
JANAKKALAN OSUUSPANKKI
JOENSUUN OSUUSPANKKI
JOKIOISTEN OSUUSPANKKI
JUUAN OSUUSPANKKI
JUVAN OSUUSPANKKI
JÄMSÄN SEUDUN OSUUSPANKKI
KAINUUN OSUUSPANKKI
KALAJOEN OSUUSPANKKI

KALKKISTEN OSUUSPANKKI
KANGASALAN OSUUSPANKKI
KANGASNIEMEN OSUUSPANKKI
KANKAANPÄÄN OSUUSPANKKI
KANNUKSEN OSUUSPANKKI
KARJALAN OSUUSPANKKI
KARKUN OSUUSPANKKI
KARUNAN OSUUSPANKKI
KARVIAN OSUUSPANKKI
KAUSTISEN OSUUSPANKKI
KEIKYÄN OSUUSPANKKI
KEMIN SEUDUN OSUUSPANKKI
KERIMÄEN OSUUSPANKKI
KESKI-SUOMEN OSUUSPANKKI
KESKI-UUDENMAAN OSUUSPANKKI
KESTILÄN OSUUSPANKKI
KESÄLAHDEN OSUUSPANKKI
KIHNIÖN OSUUSPANKKI
KIIHTELYSVAARAN OSUUSPANKKI
KIICALAN REKIJOEN OSUUSPANKKI
KIIKOISTEN OSUUSPANKKI
KISKON OSUUSPANKKI
KITEEN SEUDUN OSUUSPANKKI
KIUKAISTEN OSUUSPANKKI
KOILLIS-SAVON OSUUSPANKKI
KOITIN-PERTUNMAAN OSUUSPANKKI
KOKEMÄEN OSUUSPANKKI
KOKKOLAN OSUUSPANKKI
KONTIOLAHDEN OSUUSPANKKI
KORPILAHDEN OSUUSPANKKI
KORSNÄS ANDELSBANK
KOTKAN SEUDUN OSUUSPANKKI
KOUVOLAN SEUDUN OSUUSPANKKI
KRONOBY ANDELSBANK
KUHMALAHDEN OSUUSPANKKI
KUHMOISTEN OSUUSPANKKI
KUHMON OSUUSPANKKI
KUOPION OSUUSPANKKI
KUORTANEEN OSUUSPANKKI
KURUN OSUUSPANKKI
KUUSSAMON OSUUSPANKKI
KUUSSOEN OSUUSPANKKI
KYMIOEN OSUUSPANKKI
KÄRKÖLÄN OSUUSPANKKI
KÄRSÄMÄEN OSUUSPANKKI
KÄYLÄN OSUUSPANKKI
KÖYLIÖN OSUUSPANKKI
LAPIN OSUUSPANKKI
LAPPO ANDELSBANK
LEHTIMÄEN OSUUSPANKKI
LEMIN OSUUSPANKKI
LEPPÄVIRRRAN OSUUSPANKKI
LIEKSAN OSUUSPANKKI
LIMINGAN OSUUSPANKKI
LIPERIN OSUUSPANKKI
LOIMAAN OSUUSPANKKI

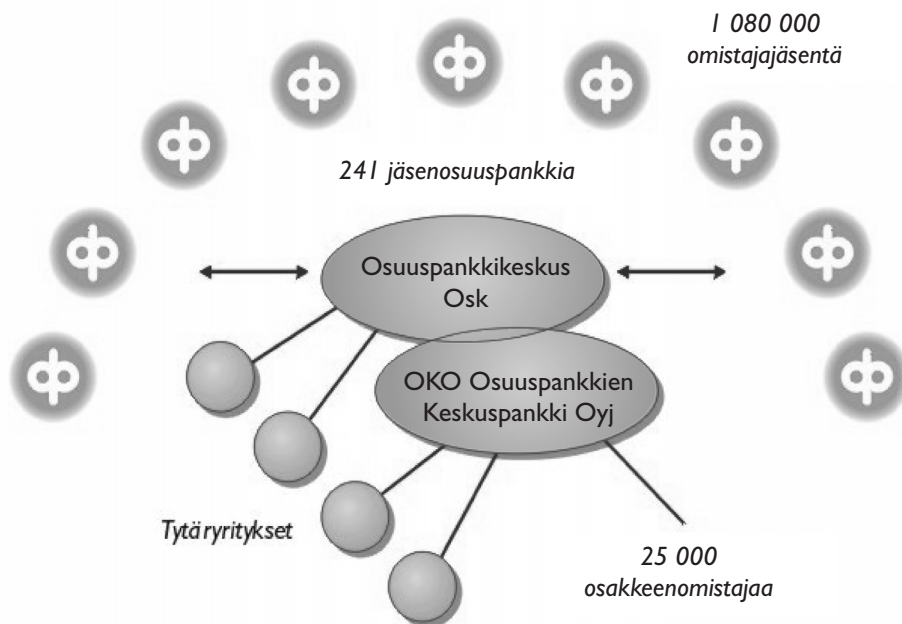
LOIMAAN SEUDUN OSUUSPANKKI
LOKALAHDEN OSUUSPANKKI
LOPEN OSUUSPANKKI
LOUNAI-SUOMEN OSUUSPANKKI
LUHANGAN OSUUSPANKKI
LUOPIOISTEN OSUUSPANKKI
LUUMÄEN OSUUSPANKKI
LUVIAN OSUUSPANKKI
LÄNSI-UUDENMAAN OSUUSPANKKI
MAANINGAN OSUUSPANKKI
MARTTILAN OSUUSPANKKI
MASKUN OSUUSPANKKI
MELLILÄN SEUDUN OSUUSPANKKI
MERIMASKUN OSUUSPANKKI
METSÄMAAN OSUUSPANKKI
MIEHIKKÄLÄN OSUUSPANKKI
MIETILÄN OSUUSPANKKI
MOUHIJÄRVEN OSUUSPANKKI
MYNÄMÄEN OSUUSPANKKI
MYRSKYLÄN OSUUSPANKKI
MÄNTSÄLÄN OSUUSPANKKI
MÄNTÄN SEUDUN OSUUSPANKKI
NAGU ANDELSBANK
NAKKILAN OSUUSPANKKI
NIINIJOEN OSUUSPANKKI
NILSIÄN OSUUSPANKKI
NIVALAN OSUUSPANKKI
NOUSIAISTEN OSUUSPANKKI
NURMEKSEN OSUUSPANKKI
OKO OSUUSPANKKIEN KESKUSPANKKI OYJ
ORIMATTILAN OSUUSPANKKI
ORIPÄÄN OSUUSPANKKI
ORIVEDEN SEUDUN OSUUSPANKKI
OSUUSPANKKI KANTRISALO
OULAISTEN OSUUSPANKKI
OULUN OSUUSPANKKI
OUTOKUMMUN OSUUSPANKKI
PAATTISTEN OSUUSPANKKI
PALTAMON OSUUSPANKKI
PARIKKALAN SEUDUN OSUUSPANKKI
PARKANON OSUUSPANKKI
PEDERSÖRENEJDENS ANDELSBANK
PERHON OSUUSPANKKI
PERNIÖN OSUUSPANKKI
PERÄSEINÄJOEN OSUUSPANKKI
PIEKSAMÄEN SEUDUN OSUUSPANKKI
PIELAVEDEN OSUUSPANKKI
PIHTIPUTAAN OSUUSPANKKI
POHJOLAN OSUUSPANKKI
POLVIJÄRVEN OSUUSPANKKI
PORIN SEUDUN OSUUSPANKKI
PORVOON OSUUSPANKKI
POSITION OSUUSPANKKI
PUODASJÄRVEN OSUUSPANKKI
PUKKILAN OSUUSPANKKI
PULKKILAN OSUUSPANKKI
PUNKALAITUMEN OSUUSPANKKI
PUOLANGAN OSUUSPANKKI
PURMO ANDELSBANK
PYHÄJÄRVEN OSUUSPANKKI
PYHÄNNÄN OSUUSPANKKI
PÄIJÄT-HÄMEEN OSUUSPANKKI

PÄLKÄNEEN OSUUSPANKKI
PÖYTYÄN OSUUSPANKKI
RAAHEN SEUDUN OSUUSPANKKI
RANTASALMEN OSUUSPANKKI
RANTSILAN OSUUSPANKKI
RAUMAN SEUDUN OSUUSPANKKI
RAUTALAMMIN OSUUSPANKKI
RIIHIMÄEN SEUDUN OSUUSPANKKI
RIISTAVEDEN OSUUSPANKKI
RUHTINANSALMEN OSUUSPANKKI
RUOVEDEN OSUUSPANKKI
RUUKIN OSUUSPANKKI
RYMÄTTYLÄN OSUUSPANKKI
RÄÄKKYLÄN OSUUSPANKKI
SALLAN OSUUSPANKKI
SALON SEUDUN OSUUSPANKKI
SAUVON OSUUSPANKKI
SAVITAIPALEEN OSUUSPANKKI
SAVONLINNAN OSUUSPANKKI
SIDEBY ANDELSBANK
SIIKAJOEN OSUUSPANKKI
SIMPELEEN OSUUSPANKKI
SOMERNIEMEN OSUUSPANKKI
SOMERON OSUUSPANKKI
SONKAJÄRVEN OSUUSPANKKI
SOTKAMON OSUUSPANKKI
STRÖMFORS ANDELSBANK
SULKAVAN OSUUSPANKKI
SUODENNIEMEN OSUUSPANKKI
SUOMUSSALMEN OSUUSPANKKI
SUONENJOEN OSUUSPANKKI
SYSMÄN OSUUSPANKKI
SÄKYLÄN OSUUSPANKKI
TAIVALCOSKEN OSUUSPANKKI
TAIVASSALON OSUUSPANKKI
TAMPEREEN SEUDUN OSUUSPANKKI
TARVASJOEN OSUUSPANKKI
TERVOLAN OSUUSPANKKI
TERVON OSUUSPANKKI
TOHOLAMMIN OSUUSPANKKI
TOIJALAN OSUUSPANKKI
TORNION OSUUSPANKKI
TURUN SEUDUN OSUUSPANKKI
TUUPOVAARAN OSUUSPANKKI
TYRNÄVÄN OSUUSPANKKI
ULLAVAN OSUUSPANKKI
URJALAN OSUUSPANKKI
UTAJÄRVEN OSUUSPANKKI
UUKUNIEMEN OSUUSPANKKI
VAKKA-SUOMEN OSUUSPANKKI
VALKEAKOSKEN OSUUSPANKKI
VALTIMON OSUUSPANKKI
VAMMALAN SEUDUN OSUUSPANKKI
VAMPULAN OSUUSPANKKI
VARKAUDEN OSUUSPANKKI
VARPAISJÄRVEN OSUUSPANKKI
VASA ANDELSBANK
VEHMERSALMEN OSUUSPANKKI
VESANNON OSUUSPANKKI
VETELIN OSUUSPANKKI
VETELIN YLIPÄÄN OSUUSPANKKI
VIEKIN OSUUSPANKKI

VIHANNIN OSUUSPANKKI
 VIMPELIN OSUUSPANKKI
 VIROLAHDEN OSUUSPANKKI
 VIRTAIN OSUUSPANKKI
 YLITORNION OSUUSPANKKI
 YLIVIESKAN OSUUSPANKKI
 YLÄNEEN OSUUSPANKKI
 YPÄJÄN OSUUSPANKKI
 ÄHTÄRIN OSUUSPANKKI
 ÖSTNYLANDS ANDELSBANK
 ÖSTRA KORSHOLMS ANDELSBANK
 ÖVERMARK ANDELSBANK

OP-ryhmään kuuluu yhteensä 245 luottolaitosta, joista 241 on OP-ryhmän keskusyhteisön Osuuspankkikeskus Osk:n (OPK) jäsenosuuspankkeja. Lisäksi OP-ryhmään kuuluvia luottolaitoksia ovat OPK:n tytäryhtiö ja jäsen OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj (OKO) sekä Okopankki Oyj, OP-Kotipankki Oyj ja OP-Asuntoluottopankki Oyj.

Ryhmärakenne

OPK on merkitty kaupparekisteriin 1.7.1997, osuuskunnan kotipaikka on Helsinki ja sen yritys- ja yhteisötunnus on 0242552-1. Osuuskunnan sääntöjen 2 §:n mukaan sen tarkoituksena on mm. edistää ja tukea tasapuolisesti jäsenluottolaitostensa ja koko OP-ryhmän kehitystä ja yhteistoimintaa, hoitaa kokonaisuutena kilpailukykyisesti jäsenten keskitettyjä luottolaitostoimintaan liittyviä palveluja sekä huolehtia pankkiryhmän edunvalvonnasta.

Yritysten välittömät omistussuhteet OP-ryhmässä

Omistususuus, % 31.12.2003	Osuuspankit	OPK	OKO- konserni	Ryhmä yhteensä
OPK	100,0		0,0	100,0
OKO	23,4	40,1		63,5
Okopankki Oyj			100,0	100,0
Opstock Oy			85,0	85,0
FD Finanssidata Oy		70,0		70,0
OP-Asuntoluottopankki Oyj	51,7	44,4	3,9	100,0
OP-Henkivakuutus Oy	27,2	57,9	15,0	100,0
OP-Kotipankki Oyj	60,7	18,5	20,8	100,0
Optum Oy (Osuuspankki Realum)		100,0	100,0	
OP-Rahastoyhtiö Oy		100,0		100,0
Osuuspankkien Keskinäinen Vakuutusyhtiö	78,5	14,9	6,7	100,0

4.2 OP-ryhmän yhteisvastuu osuuspankkilain mukaan

Nykymuotoinen OP-ryhmä aloitti toimintansa heinäkuun 1. päivänä 1997. Pankkiryhmän toiminta perustuu elokuussa 1996 voimaan tulleeseen osuuspankkilain muutokseen. Laki on korvattu vuoden 2001 alussa voimaan tulleella lailla osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista (osuuspankkilaki). OP-ryhmän muodostavat keskusyhteisö OPK, sen jäsenosuuspankit sekä OPK:n ja jäsenosuuspankkien konsolidointiryhmiin kuuluvat yritykset. Lain mukaan OP-ryhmää valvotaan konsolidoidusti, ja keskusyhteisö ja OP-ryhmään kuuluvat jäsenpankit vastaavat toistensa veloista ja sitoumuksista. OPK:n jäseninä voivat olla osuuspankkilaissa tarkoitettut luottolaitokset, joiden säännöt tai yhtiöjärjestyksen osuuskunta on hyväksynyt. Jäseneksi ottamisesta päättää hallintoneuvosto.

OPK on osuuspankkilain mukaan velvollinen antamaan jäsenilleen ohjeita niiden toiminnasta maksuvalmiuden, vakavaraisuuden ja riskien hallinnan turvaamiseksi sekä valvomaan jäsenluottolaitosten ja niiden konsolidointiryhmien toimintaa. Ohjeidenanto- ja valvontavelvollisuus ei kuitenkaan anna OPK:lle valtaa määrätä jäsenpankkien liiketoiminnasta. Jokainen jäsenosuuspankki harjoittaa itsenäisesti liiketoimintaansa omien voimavarojensa puitteissa.

OP-ryhmän maksuvalmiuden on oltava sen toimintaan nähden riittävällä tavalla turvattu. Pankkiryhmän maksuvalmiuden tukena on oltava kassavaranto, joka on vähintään 10 prosenttia laissa tarkemmin määritellyistä konsolidoiduista veloista.

OP-ryhmään kuuluva yhteisö ei saa ottaa toiminnassaan niin suurta riskiä, että siitä aiheutuu olennainen vaara yhteisön tai koko OP-ryhmälle lasketulle vakavaraisuudelle. OPK:lla tulee olla koko pankkiryhmän toimintaan ja yksittäisellä jäsenluottolaitoksella omaan toimintaansa nähden riittävät riskien valvontajärjestelmät.

Asiakasriskejä ja omien varojen vähimmäismäärää laskettaessa OP-ryhmää pidetään yhtenä luottolaitoksena. OP-ryhmälle on säädetty samansisältöiset yksittäisten asiakaskokonaisuuksien enimmäismäärät kuin luottolaitoksen konsolidointiryhmälle. OP-ryhmän yksittäisen asiakasriskin enimmäismäärä on kuitenkin rajoitettu pienemmäksi kuin yksittäisellä luottolaitoksella tai sen konsolidointiryhmällä. Yksittäisen asiakasriskin enimmäismäärä on rajoitettu kahteenkymmeneen (20) prosenttiin pankkiryhmän omista varoista, kun luottolaitoksilla ja niiden konsolidointiryhmillä asiakasriskin enimmäismäärä on kaksikymmentäviisi (25) prosenttia.

Yhteisvastuu ja yhteisturva

Jos jäsenluottolaitoksen omat varat vähenevät tappioiden vuoksi niin alhaisiksi, että laissa määritellyt selvitystilan edellytykset täyttyvät, OPK:lla on oikeus periä jäsenluottolaitoksilta OPK:n säännöissä mainitun perustein ylimääräisiä maksuja tilikauden aikana enintään viisi tuhannesosaa jäsenluottolaitosten viimeksi vahvistettujen taseiden yhteenlasketusta loppusummasta käytettäväksi jäsenluottolaitoksen selvitystilan ehkäisemiseksi tarvittaviin tukitoimiin.

Keskusyhteisö ja jäsenluottolaitokset ovat yhteisvastuussa niistä selvitystilassa olevan keskusyhteisön tai jäsenluottolaitoksen veloista, joita ei saada suoritetuksi sen varoista. Vastuu jakautuu keskusyhteisön ja jäsenluottolaitosten kesken viimeksi vahvistettujen taseiden loppusumman mukaisessa suhteessa.

4.3 OP-ryhmän hallinto

OP-ryhmä on Suomessa ainutlaatuinen, erityislainsäädännöllä säädelty taloudellinen kokonaisuus. Toimintamallille löytyy kuitenkin useita menestyviä esikuvia muualta Euroopasta, esim. hollantilainen Rabobank.

Ryhmän keskusyhteisössä OPK:ssa ylin päätösvalta on osuuskunnan kokouksella ja sen valitsemalla hallintoneuvostolla. Operatiivista päätösvaltaa käyttää hallintoneuvoston valitsema johtokunta.

Pankkiryhmän keskuspankki OKO on keskusyhteisö OPK:n tytäryhtiö. OKOssa ylin päätösvalta on yhtiökokouksella ja sen valitsemalla hallintoneuvostolla. OKOn hallintoneuvoston enemmistö koostuu OPK:n hallintoneuvoston jäsenistä. OPK:n johtokunnan puheenjohtaja toimii myös OKOn johtokunnan puheenjohtajana. OKOssa operatiivista päätösvaltaa käyttää hallintoneuvoston valitsema johtokunta.

Osuuspankeissa ylintä päätösvaltaa käyttää omistajajäsenistä muodostuva osuuskunnan kokous tai edustajisto, joka valitsee pankille hallintoneuvoston. Hallintoneuvosto valitsee pankille hallituksen.

Osuuspankkien hallitusten ja hallintoneuvostojen jäsenten tiedot ilmenevät kunkin osuuspankin tilinpäätöksestä.

Osuuspankkikeskuksen hallinto

Varsinainen osuuskunnan kokous pidetään kerran vuodessa hallintoneuvoston määräämänä päivänä ennen toukokuun loppua. Kokouksessa käytettäviä äänimääriä laskettaessa jäsen saa osuusmaksujen perusteella yhtä monta ääntä kuin sillä on maksettuja osuusmaksuja.

OPK:n hallintoneuvostoon kuuluu vähintään 32 ja enintään 36 jäsentä siten että jokaisen osuuspankkiliiton alueelta valitaan vähintään yksi jäsen. Hallintoneuvostoon ei voida valita jäsentä, sellaisesta jäsenpankista, joka on saanut kuluvan tai viiden edellisen kalenterivuoden aikana avustusalinaa, avustusta, takausta tai pääomasijoitusta. Hallintoneuvosto valitsee keskuudestaan itselleen puheenjohtajan ja kaksi varapuheenjohtajaa.

Hallintoneuvoston tehtävänä on valvoa, että osuuskunnan toimintaa hoidetaan asiantuntevasti ja huolellisesti lain ja sääntöjen sekä jäsenten ja OP-ryhmän edun mukaisesti ja että vahvistettuja ohjeita ja osuuskunnan päätöksiä noudatetaan.

OPK:n hallituksena toimii johtokunta, jonka tehtävänä on osuuskunnan toiminnan johtaminen lain ja osuuskunnan sääntöjen mukaan.

OPK:n hallintoneuvoston jäsenet ja heidän pääasiallinen toimensa 6.5.2004

<i>Nimi:</i>	<i>Osoite:</i>	<i>Päätehtävä:</i>
Puheenjohtaja: Seppo Penttinen	Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu Täydennyskoulutuskeskus PL 20, 53851 LAPPEENRANTA	professori
Varapuheenjohtaja: Pertti Ruotsalainen	Turun yliopistollinen keskussairaala PL 52, 20521 TURKU	sairaalafysikko
Varapuheenjohtaja: Simo Kauppi	Rauman Seudun Osuuspankki PL 49, 26100 RAUMA	toimitusjohtaja
Paavo Aho	Napantie, 27, 45610 KORJA	eversti evp
Erkki Alatalo	StoraEnso Oyj Metsä Rantatie 19, 94400 KEMINMAA	hankintaesimies
Ola Eklund	Kuusakoski Oy PL 9, 02781 ESPOO	tuotejohtaja
Paavo Haapakoski	Parhalahden ala-aste Parhalahdentie 68, 86110 PARHALAHTI	koulunjohtaja
Mauri Hietala	Seinäjoen kaupunki PL 215, 60101 SEINÄJOKI	elinkeinotoimenjohtaja
Jukka Hulkkonen	Salon Seudun Osuuspankki PL 46, 24101 SALO	toimitusjohtaja
Esa Härmälä	Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry PL 510, 00101 HELSINKI	johtokunnan puheenjohtaja
Seppo Junttila	Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry PL 248, 00171 HELSINKI	pääsihteeri
Risto Kiljunen	Etelä-Karjalan Osuuspankki PL 44, 53101 LAPPEENRANTA	toimitusjohtaja
Tapio Kurki	Keski-Pohjanmaan Maaseutukeskus Ristirannankatu 1, 67100 KOKKOLA	johtaja
Jari Laaksonen	Etelä-Päijänteen Osuuspankki Rusthollintie 1, 17200 VÄÄKSY	toimitusjohtaja
Erkki Laatikainen	Keskisuomalainen Oy PL 159, 40101 JYVÄSKYLÄ	päätoimittaja
Markku Lappalainen	Rääkkylän kunta Kinnulantie 1, 82300 RÄÄKKYLÄ	kunnanjohtaja
Juhani Leminen	Polvijärven Osuuspankki Polvijärventie 9, 83700 POLVIJÄRVI	toimitusjohtaja
Timo Levo	Oulun Osuuspankki Isokatu 14, 90100 OULU	toimitusjohtaja
Pentti Mäkelä	Alajärven Osuuspankki Keskuskatu 9, 62900 ALAJÄRVI	toimitusjohtaja
Teuvo Mäkinen	Mäntsälän lukio Nordenskiöldintie 2, 04600 MÄNTSÄLÄ	lukion rehtori
Matti Niemelä	Desk Kasteam Oy Turuntie 2, 00370 HELSINKI	hallituksen puheenjohtaja
Heikki Oja	Aholantie 42, 95300 TERVOLA	maanviljelijä
Jaakko Ojanperä	Kuopion Osuuspankki PL 47, 70101 KUOPIO	toimitusjohtaja

Jorma Pere	Pintos Oy Pysäköintie 70, 27510 EURA	toimitusjohtaja
Jukka Ramstedt	Porin Seudun Osuuspankki PL 61, 28101 PORI	toimitusjohtaja
Heikki Rosti	Jämsän Seudun Osuuspankki Keskuskatu 11, 42100 Jämsä	toimitusjohtaja
Erkki Rämö	Kummunmäentie 19, 51900 JUVA	rehtori
Pauli Salminen	Loimaan seutukunnan kehittämiskeskus Kauppalankatu 2, 32200 LOIMAA	toimitusjohtaja
Tuire Santamäki-Vuori	Kunta-alan ammattiliitto KTV ry PL 101, 00531 HELSINKI	puheenjohtaja
Bo Storsjö	Hedenvägen 322 64440 ÖMOSSA	maanviljelijä
Juhani Suoramaa	Rakennustoimisto M.Suoramaa Oy Ilvaninkatu 8, 26100 RAUMA	toimitusjohtaja
Martti Talja	Kielokuja 8, 35800 MÄNTTÄ	diplomi-insinööri
Heikki Teräväinen	Toijalan Osuuspankki Valtatie 8, 37800 TOIJALA	toimitusjohtaja
Erkki Tuovinen	Sonkajärven Metsänhoitoyhdistys Kyröntie 4, 74300 SONKAJÄRVI	toiminnanjohtaja
Pekka Vilhunen	Varkauden Osuuspankki PL 190, 78201 VARKAUS	toimitusjohtaja
Keijo Väänänen	Oulun yliopisto, Matemaattisten tieteiden laitos PL 333, 90571 OULU	professori

OPK:n johtokunta 6.5.2004

Keskusyhteisön johtokuntaan kuuluu puheenjohtaja, joka nimetään pääjohtajaksi ja toimitusjohtaja, joka toimii johtokunnan varapuheenjohtajana sekä vähintään kaksi ja enintään neljä muuta jäsentä ja neljä varajäsentä. Johtokunnan tehtävänä on osuuskunnan toiminnan johtaminen lain ja osuuskunnan sääntöjen mukaan.

Varajäsenet:

Matti Korkeela

Tehtävä:

Korttitoiminnan ja kuluttajarahoituksen kehittämistä vastaava johtaja, OPK:n johtokunnan varajäsen

Jäsenet:

Tehtävä:

Antti Tanskanen	Pääjohtaja, OPK:n ja OKOn johtokuntien puheenjohtaja
Reijo Karhinen	OPK:n toimitusjohtaja, OPK:n ja OKOn johtokuntien varapuheenjohtaja
Mikael Silvennoinen	OKOn toimitusjohtaja, OKOn ja OPK:n johtokuntien jäsen
Erkki Böös	Asiakasliiketoiminnan johtaja, OPK:n ja OKOn johtokuntien jäsen
Pekka Jaakkola	Ryhmäohjaustoiminnan johtaja, OPK:n johtokunnan jäsen
Heikki Vitie	Palvelutoiminnan johtaja, OPK:n ja OKOn johtokuntien jäsen

Raimo Tammilehto

Johtokunnan jäsenten työosoite on
Teollisuuskatu 1 b
00510 Helsinki.

Maaseuturahoituksesta vastaava johtaja, OPK:n ja OKOn johtokuntien varajäsen

4.4 OP-ryhmän pääoma

OP-ryhmän tilinpäätöksestä on säädetty osuuspankkilaissa. Osuuspankkilain mukaan pankkiryhmän tilinpäätös yhdistellään noudattaen soveltuvin osin luottolaitoksen konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteita. Rahoitustarkastus on antanut yksityiskohtaisempia määräyksiä tilinpäätöksen laatimisesta. Pankkiryhmän tilinpäätöksessä noudatettavien periaatteiden mukaan pankkiryhmän omat pääomat muodostuvat viime kädessä niistä OKOn A-sarjan osakkeista ja osuuspankkien osuusmaksuista, jotka ovat pankkiryhmän ulkopuolisten tahojen omistuksessa.

OKOn osakepääoma

31.12.2003 OKOn kokonaisuudessaan maksettu osakepääoma muodostui seuraavasti:

	A-sarja	K-sarja	Yhteensä	Pankkiryhmän ulkopuolinen omistus (A-sarja)
Osakepääoma, euroa	155 862 383	46 585 464	202 447 847	74 095 912
Osakkeita, kpl	37 059 707	11 076 718	48 136 425	17 617 932
Osuus osakepääomasta %	77,0	23,0	100,0	36,6
Äänivalta/osake	1	5		1
Osuus äänistä, %	40,1	59,9	100,0	19,1

OKOn osakepääomassa ei ole 31.12.2003 jälkeen tapahtunut merkittäviä muutoksia.*

OKOn osakkeiden kirjanpidollinen vasta-arvo on 4,21 euroa. Vasta-arvo ei ole tarkka. OKO ei ole hankkinut omia osakkeita eikä

OKOn johtokuntaa ole valtuutettu hankkimaan tai luovuttamaan omia osakkeita.

OKOn osakkeiden hankintaa koskevat rajoitukset:

A-sarjan osakkeet on yleisölle tarkoitettuja Helsingin Pörssissä noteerattavia osakkeita, joiden hankintaa ei ole rajoitettu.

K-sarjan osakkeita voivat omistaa vain OP-ryhmään kuuluvat yhteisöt.

K-sarjan osake voidaan osakkeenomistajan tai hallintarekisteröityjen osakkeiden osalta arvo-osuusrekisteriin merkityn omaisuudenhoitajan kirjallisesta vaatimuksesta muuntaa A-sarjan osakkeeksi yhtiöjärjestyksessä määrättyjen osakelajien vähimmäis- ja enimmäismäärien puitteissa.

Osinkoa jaettaessa, A-sarjan osakkeet oikeuttavat voitonjakoon, joka on vähintään yhden (1) prosenttiyksikön korkeampi kuin K-sarjan osakkeille maksettava osinko.

Osuuspankkien osuuspääoma

Osuuspankkien peruspääoma muodostuu osuuspääomasta ja pääosassa osuuspankeista myös lisäosuuspääomasta. Varsinaisten osuusmaksujen suuruus ja jäsenyyden edellyttämien osuusmaksujen määrä vaihtelee osuuspankeittain. Pääosassa osuuspankkeja jäseneksi pääseminen edellyttää alle 200 euron sijoitusta. Varsinaiselle osuuspääomalle voidaan maksaa korkoa. Lisäosuusmaksuille maksetaan yleensä korkeampaa korkoa kuin varsinaiselle osuuspääomalle.

Miljoonaa euroa 31.12.2003	Osuuspankkien taseissa	Ryhmän sis. omistus	OP-ryhmän taseessa
Osuuspankkien varsinainen osuuspääoma	112	8	104
Osuuspankkien lisäosuuspääoma	594	0	594
Yhteensä	707	8	698

Vuoden 2003 lopussa osuuspankkien maksamattomien osuuspääomien määrä oli alle 200.000 euroa. Maksamattomien osuuspääomien osalta ei ole tiedossa merkittäviä muutoksia. Irtisanottujen varsinaisten osuusmaksujen määrä oli 31.12.2003 4 miljoonaa euroa ja lisäosuusmaksujen 79 miljoonaa euroa.

* OKOn yhtiökokous päätti 31.3.2004 kaksinkertaistaa pankin osakkeiden lukumäärän osakepääomaa korottamatta. Pankin jokainen osake jaetaan kahdeksi osakkeeksi (split 1:2).

Liikkeeseen lasketut vaihtovelkakirja- ja optiolainat sekä optio-oikeudet

OKOn ylimääräinen yhtiökokous päätti 30.6.1999 pankin johdon ehdotuksen mukaisesti, että OKOssa ja Osuuspankkikeskuksessa otetaan käyttöön koko henkilökuntaa koskeva optiperusteinen kannustejärjestelmä. Optiolainaa tarjottiin OKO-konsernin, OPK:n ja sen tytäryhtiöiden, Osuuspankkien Keskinäisen Vakuutusyhtiön, Osuuspankkien Eläkekassan ja OP-ryhmän Tutkimussäätiön henkilöstön sekä OKOn kokonaan omistaman tytäryhtiön OP-Sijoitus Oy:n merkittäväksi. Optiolainan määrä on 460 000 euroa ja laina oli merkittävässä 6.-17.9.1999. Koroton laina maksettiin takaisin 15.10.2002.

Lainaan liittyvät optiotodistukset oikeuttavat merkitsemään OKOn A-sarjan osakkeita yhteensä enintään 4 600 000 kappaletta. Osakkeen merkintähinta on 10,99 euroa eli OKOn A-sarjan osakkeen vaihdolla painotettu keskikurssi Helsingin Pörssissä toukokuussa 1999 lisätynä 27 prosentilla. Osakkeen merkintähintaa alennetaan merkintähinnan määräytymisjakson jälkeen ja ennen osakemerkintää jaettavien osinkojen määrällä kunkin osingonjaon täsmäytyspäivänä. Osakkeiden merkintähinta on 5.4.2003 lukien 5,57 euroa osakkeelta. Osakkeiden merkintäaika alkoi porrastetusti 1.10.2002 ja alkaa seuraavaksi 1.10.2004. Osakemerkinnän aika päättyy kaikilla optiotodistuksilla 30.10.2006. Jos kaikki optiotodistusten oikeuttamat osakkeet merkitään, oikeuttavat ne yhteensä 8,96 %:n omistusosuuteen ja 4,6 %:n äänioikeuteen.

OKOn varsinainen yhtiökokous 31.3.2004 valtuutti hallintoneuvoston vuoden ajaksi yhtiökokouksesta lukien päättämään osakepääoman korottamisesta uusmerkinnällä, vaihtovelkakirjalainojen ottamisesta ja/ tai optio-oikeuksien antamisesta. Uusmerkinnässä annettavien, vaihtovelkakirjoja vastaan vaihdettavien ja optio-oikeuksien nojalla merkittävien uusien A-sarjan osakkeiden yhteenlaskettu määrä saa olla enintään 18 000 000 kappaletta. Edellä tarkoitettu valtuutus käsittää myös oikeuden poiketa osakkeenomistajille kuuluvasta etuoikeudesta merkitä uusia osakkeita, vaihtovelkakirjoja ja optio-oikeuksia. Osakkeenomistajille kuuluvasta merkintäoikeudesta voidaan poiketa vain pankin vakavaraisuuden turvaamiseksi tai yritys- ja toimialajärjestelyjen yhteydessä, jos siihen on pankin kannalta painava taloudellinen syy. OKOn yhtiökokous on 31.3.2004 päättänyt, että OKOn osakkeiden lukumäärää lisätään osakepääomaa korottamatta kaksinkertaiseksi (split 1:2) ja että optiolainaehdot muutetaan siten, että yhdellä optio-oikeudella on merkittävässä kaksi uutta OKOn A-sarjan osaketta. Tätä koskeva muutos tulee voimaan, kun osakkeiden lukumäärää koskeva muutos on merkitty kaupparekisteriin. Muutoksen jälkeen yhdellä OKOn vuoden 1999 optio-oikeudella on merkittävässä kaksi uutta OKOn A-sarjan osaketta, joiden yhteenlaskettu merkintähinta on 5,57 euroa.

OP-ryhmään kuuluvat yhteisöt eivät ole laskeneet liikkeelle optio- tai vaihtovelkakirjalainoja tai optio-oikeuksia.

Pääomalinat

Yksittäiset osuuspankit ovat laskeneet OP-ryhmään kuuluvien yhteisöjen merkittäväksi luottolaitostoinnasta annetun lain 36 §:n mukaisia pääomalinajoja. Lainoille voidaan maksaa korkoa vain voitonjakokelpoisista varoista ja ne voidaan maksaa pois vain Rahoitustarkastuksen luvalla, laissa määriteltyjen edellytysten täyttyessä.

OP-ryhmän taseessa ei ole pääomalinajoja, koska pankki-ryhmään kuuluvat luottolaitokset eivät ole laskeneet liikkeelle ryhmän ulkopuolelle suunnattuja pääomalinajoja.

4.5 OP-ryhmän toimialat ja toimipaikat

Toimialat ja toimipaikat

OP-ryhmään kuuluvat yritykset harjoittavat pankkitoimintaa ja sitä tukevaa toimintaa OP-ryhmän sisäisen työnjaon mukaisesti. OPK:n jäsenpankit keskittyvät asiakasliiketoimintaan, ja kehittämis- ja palvelukeskuksena toimiva OPK edistää ja tukee niiden liiketoimintaa sekä vastaa ryhmäohjauksesta ja edunvalvonnasta.

OKO-konserni, jonka toimipaikka on Helsingissä, on liikevaihdoltaan merkittävin OP-ryhmän yksiköistä.

Osuuspankit ovat itsenäisiä, paikallista vähittäispankkitoimintaa harjoittavia talletuspankkeja. Osuuspankit tarjoavat toimialueensa palkansaaja- ja pk-yritys-asiakkaille, maa- ja metsätalousasiakkaille ja julkiselle sektorille nykyaikaiset ja kilpailukykyiset pankkipalvelut. Pääkaupunkiseudulla vastaavaa vähittäispankkitoimintaa harjoittaa OKOn täysin omistama tytäryhtiö Okopankki Oyj.

OP-ryhmällä oli vuoden 2003 lopussa 682 konttoria ja 34 palvelupistettä, joissa oli henkilöstöä 9 048. OP-ryhmä tarjoaa pankkipalveluja myös puhelinpankkipalveluna sekä Internet-palveluna.

OKO ja sen tytäryhtiöt

OPK:n merkittävin tytäryhtiö OKO on liikepankki, joka toimii OP-ryhmän keskuspankkina ja vastaa ryhmän maksuvalmiudesta sekä hoitaa ryhmän kansainvälisen liiketoiminnan. OKOn liiketoiminta-alueet ovat yrityspankkitoiminta, investointipankkitoiminta, vähittäispankkitoiminta sekä keskuspankkitoiminta ja varainhallinta. OKO-konserni keskittyy palvelemaan kotimaisia asiakkaita ja tarjoaa heille monipuoliset rahoitus-, sijoitus- ja maksuliikepalvelut. Ulkomaisille asiakkaille OKO tarjoaa pankkipalveluja heidän Suomeen suuntautuvan liiketoimintansa tarpeisiin.

Okopankki Oyj on OKOn tytäryhtiö, joka harjoittaa vähittäispankkitoimintaa pääkaupunkiseudulla.

Opstock Oy (Opstock) on arvopaperivälitystä, corporate finance -toimintaa, omaisuudenhoitoa ja sijoitustutkimusta harjoittava yhtiö. Pankkiryhmän investointipankkitoiminta on keskitetty Opstockiin. Osuuspankkien ja niiden asiakkaiden arvopaperivälitys hoidetaan Opstockin kautta.

Muut OPK:n tytäryritykset

OP-Henkivakuutus Oy:öön on keskitetty pankkiryhmän henkivakuutusliiketoiminta ja sen kehittäminen. Sen tuotevalikoimaan kuuluu kattavat henki-, eläke- ja sijoitusvakuutuspalvelut.

OP-Rahastoyhtiö Oy (Rahastoyhtiö) hallinnoi OP-ryhmän sijoitusrahastoja. Rahastoyhtiö käyttää rahasto-osuuksien myynnissä osuuspankkien ja Okopankin palveluverkostoa sekä pankkiryhmän Internet-palveluita.

OP-Asuntoluottopankki Oyj (OPA) myöntää osuuspankkien kautta pitkäaikaisia asuntoluottoja turvaavia vakuuksia vastaan. OPA rahoittaa toimintansa laskemalla liikkeeseen OP-asunto-obligaatioita.

OP-Kotipankki Oyj (Kotipankki) keskittyy vakuudettomien kulutusluottojen myyntiin ja hallintaan. Pankin keskeisiä tuotteita ovat OP-ryhmän kortteihin liitettävät luotot.

FD Finanssidata Oy on tietotekniikkayhtiö, joka toimii pankkiryhmän tietojärjestelmien integroijana ja tuottaa ryhmälle tietoteknisiä kehittämis-, ylläpito- ja tuotantopalveluita.

Optum Oy muodostettiin tammikuussa 2004 pankkitoimiluvasta luopuneen Osuuspankki Realumin pohjalta ensin osuuskunnaksi, joka sitten muutettiin osakeyhtiöksi helmikuun 2004 alusta. Yhtiö tuottaa OP-ryhmän pankeille perintäpalveluita sekä hoitaa ja realisoi kiinteistöomaisuutta.

OP-ryhmällä on Suomen kattavin toimipaikkaverkosto, yhteensä 682 konttoria ja 34 palvelupistettä. Lisäksi OKOlla on edustustot Tallinnassa ja Pietarissa. OKOn Tukholmansivukonttori lakkautettiin kesäkuussa 2003. OKO on sopinut yhteistyöstä ruotsalaisen FöreningsSparbankenin kanssa, joka tarjoaa OP-ryhmän yritysasiakkaille palveluita Ruotsissa.

Kiinteistöt

OP-ryhmään kuuluvat pankit toimivat pääsääntöisesti itse omistamissaan toimitiloissa. Pankkiryhmän omassa käytössä olevan kiinteistöomaisuuden sitoutunut pääoma oli vuoden 2003 lopussa 416 miljoonaa euroa ja kirjanpitoarvo oli 373 miljoonaa euroa.

OP-ryhmän muuhun kuin omassa käytössä olevaan kiinteistöomaisuuteen sitoutunut pääoma oli vuoden 2003 lopussa 762 miljoonaa euroa ja kirjanpitoarvo oli 650 miljoonaa euroa. Pankkiryhmän tilinpäätöksen liitetiedossa 21 on yksityiskohtaisempaa informaatiota tästä omaisuusmassasta.

OP-ryhmän kiinteistöomaisuuden omaisuusmassa ei ole muuttunut merkittävästi vuoden 2003 aikana.

4.6 OP-ryhmän taloudellinen asema

OP-ryhmään kuuluvilla yhteisöillä ei ole patenteja, lisenssejä, lupia, tuotanto-, toimitus-, päämies- tai muita vastaavia sopimuksia taikka uusia tuotantomenetelmiä, jotka vaikuttavat olennaisesti pankkiryhmän liiketoimintaan tai kannattavuuteen.

Pankkiryhmään kuuluvilla yhtiöillä ei ole tällä hetkellä käynnissä sellaisia oikeudenkäyntejä tai välimiesmenettelyjä, joilla olisi merkittävä vaikutus pankkiryhmän tulokseen. Yhtiöt ovat kuitenkin normaalin liiketoimintansa puitteissa osapuolina useissa viranomaismenettelyissä ja oikeudenkäynneissä, joiden ei arvioida yhdessä tai erikseen vaikuttavan merkittävästi konsernin taloudelliseen asemaan.

4.7 OP-ryhmän investointitoiminta

Sijoitustoiminta

Saamistodistukset (Me)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001	31.12.2000
Luovutettavaksi tarkoitetut	3172	3457	4327	2200
Muut	624	745	819	821
Osakkeet ja osuudet (Me)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001	31.12.2000
Luovutettavaksi tarkoitetut				
Julkisesti noteeratut	136	111	159	85
Muut	35	32	28	26
Muut				
Julkisesti noteeratut	5	10	0	197
Muut	19	38	49	48

Muu investointitoiminta

Pankkiryhmän liiketoiminnan luonteen ja pankkiliiketoiminnan yleisten kehitysnäkymien vuoksi pankkiryhmän investoinnit kohdistuvat pääasiassa aineettomiin hyödykkeisiin. Aineettomat investoinnit kohdistuvat pääasiassa pankkipalvelutoiminnassa välttämättömien ATK-ohjelmistojen ja verkkopalveluiden kehittämiseen. Pankkiryhmän sisäisen työnjaon mukaan nämä investoinnit tehdään pääosin Osuuspankkikeskuksessa.

OP-ryhmä ajanmukaistaa lähivuosina toimipaikkansa vastaamaan muuttuneen asiakaskäyttäytymisen painopisteitä. Uudistuksen tarkoituksena on vahvistaa asiantuntijapalveluiden roolia, joustavoittaa rutiinipalveluiden tarjontaa sekä yleensä lisätä pankkiasioinnin viihtyisyyttä. Vuoden lopussa 41 toimipaikkaa oli uudistettu pankkiryhmän uuden konttorikonseptin mukaisiksi ja 45 toimipaikkaa oli suunnittelu- tai rakentamisvaiheessa.

4.8 Liikkeeseenlaskijan muut sitoumukset

Joukkovelkakirjojen kokonaismäärä

OP-ryhmään kuuluvat yhteisöt ovat laskeneet liikkeelle joukkolainoja kirjanpitoarvoin seuraavasti (ryhmän sisäisten erien eliminoimisen jälkeen):

Yhteensä (Me)	31.12.2003	31.12.2002	31.12.2001	31.12.2000
Joukkovelkakirjalainat	1503	1170	1131	1270
Muut liikkeeseenlasketut vakuudettomat velkakirjat	3506	3367	2595	2358
Debentuuri- ja muut lainat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	514	576	696	670

Muut velat ja sitoumukset ilmenevät OP-ryhmän tilinpäätöksestä sivuilta 43-44.

Pankkiryhmän liikkeelle laskemista joukkolainoista 31.3.2004 vakuudellisten joukkolainojen osuus on 179.800.062 euroa.

Pankkiryhmään kuuluvan OP-Asuntoluottopankki Oyj:n liikkeelle laskemien vakuudellisten joukkovelkakirjalainojen, kiinnitysluotto-pankkilain mukaisten OP-Asunto-obligaatioiden määrä oli 31.3.2004 mennessä 70.692.679 euroa.

Pankkiryhmän taseen ulkopuolista sitoumuksista on tehty selkoa OP-ryhmän tilinpäätöksen liitetiedossa kohdassa 40.

4.9 OPK:n johtokunnan ilmoitus OP-ryhmän tilinpäätöksen 31.12.2003 jälkeisistä olennaisista tapahtumista ja tulevaisuudennäkymistä

OP-ryhmän osavuositarkastus 1.1.-31.3.2004 julkistettiin 6.5.2004. Siinä esitettyä arviota vuoden 2004 tulospöytäkirjasta ei ole syytä muuttaa.

Vuonna 2004 pankkiryhmän markkina-aseman odotetaan vahvistuvan edelleen, ja liikevoiton odotetaan muodostuvan samantasoiseksi kuin vuonna 2003.

Tulosarvio perustuu oletukseen, että toimintaympäristössä ei tapahdu merkittäviä ennakoimattomia muutoksia.

OP-ryhmän osavuositarkastus tammi-kesäkuulta 2004 julkistetaan 5.8.2004.

Helsingissä 6. päivänä toukokuuta 2004
Osuuspankkikeskus Osk
Johtokunta

5. LIIKKEESEENLASKIJOIDEN TALOUDELLISTA KEHITYSTÄ KUVAAVAT TUNNUSLUVUT

TUNNUSLUKUJA ESITETTYNÄ EUROINA OSUUSPANKKEISTA 1999–2003

TÄHDELLÄ (*) MERKITYJEN OSUUSPANKKIEN TUNNUSLUVUT OVAT KONSERNIN TUNNUSLUKUJA KYSEISILTÄ VUOSILTA.

Vuosi	Konsernin luvut (*)	Liikeyhtiö, Me	Liikeyhtiö/-tappio, Me	Liikeyhtiö %-na liikevaihdosta	Voitto/tappio ennen tilinpäätös-siirtoja ja veroja, Me	Voitto/tappio ennen tilinpäätös-siirtoja ja veroja %-na liikevaihdosta	Oma pääoma ja tilinpäätös-siirtojen kertymä, Me	Oman pääomaan sis. pääomailainat, Me	Kokopääoman tuotto-% (ROA)	Oman pääoman tuotto-% (ROE)	Omanratkaisusaste (%)	Tuotot/kulut	Vakavaraisuussuhdeluku (%)	
														1999
ANDELSBANKEN FÖR ÅLAND	*	5,3	0,7	12,5	0,7	12,5	93,5	6,3	1,1	0,7	11,3	6,8	1,2	11,7
	*	6,3	0,5	7,4	0,5	7,4	95,9	6,6	1,1	0,7	10	6,9	1,3	11,4
	*	6,5	0,4	6,7	0,4	6,7	99	6,9	1,1	0,3	4,6	7	1,3	11,8
	*	6	0,5	8	0,5	8	104	6,7	1,1	0,4	5,2	6,5	1,2	11,2
	*	5,5	0,5	8,3	0,5	8,3	110,1	7	1,1	0,3	4,7	6,4	1,2	10,8
ANDELSBANKEN RASEBORG	*	8	1,1	13,5	0,5	6,1	128,9	10,3	0	0,5	6,5	8	1,3	12,7
	*	9,6	1,9	20	1,2	12,9	134,6	12,3	0	0,9	10,2	9,6	1,4	14,1
	*	10,6	0,9	8,6	0,9	8,6	148,5	13,7	0	0,3	3,4	9,6	1,3	14,1
	*	10	-0,3	-2,5	-0,3	-2,5	162,1	13,9	0	-0,2	-1,7	8,9	1,2	13,4
	*	10,1	0,4	3,7	0,4	3,7	184,5	13,9	0	0,1	1,7	7,8	1,1	11,8
ASKOLAN OSUUSPANKKI	*	1,6	0,5	29,4	0,1	8,1	27,1	2,1	0	1,1	15,2	7,6	1,6	14,7
	*	2,1	0,8	38,9	0,8	38,9	29,8	3,1	0	2	22,7	9,8	2	17,4
	*	2,4	1	41,4	1	41,4	33,7	4,1	0	2,2	20,3	12,1	2,2	20,9
	*	2,2	0,9	38,5	0,9	38,5	36,9	4,9	0	1,7	13,4	13,4	2	23,5
	*	2,2	0,9	39,3	0,9	39,3	41,8	6,2	0	1,6	11	14,9	1,9	24,9
ELIMÄEN OSUUSPANKKI	*	4,9	0,6	11,9	0,6	11,9	89,3	8,4	0	0,7	7	10,1	1,2	17,9
	*	6	0,7	12,4	0,7	12,4	94,5	10	0	0,7	6,3	11,2	1,2	19,9
	*	6,1	0,8	12,3	0,8	12,3	96,2	12	0	0,6	4,7	13,1	1,2	22,5
	*	6	1	17,3	1	17,3	103,7	12,4	0	0	0	12,5	1,4	21,3
	*	5,5	1,4	24,5	1,4	24,5	110,9	14,2	0	0,9	6,7	13,3	1,5	22
ETELÄ-KARJALAN OSUUSPANKKI		28,7	11,1	38,6	11,2	39	468,4	61,9	0	1,7	13,6	13,1	1,9	20,6
		35	13	37,2	13,1	37,4	493	83,5	0	2,1	13,6	16,5	1,9	25,4
		38,8	14,5	37,3	14,5	37,3	545	98,7	0	2	11,6	17,6	2	28,8
		34,3	11,2	32,7	11,2	32,7	598,9	107	0	1,4	7,9	17,2	1,7	28,4
		31,6	8,7	27,5	8,7	27,5	648,3	119,5	0	1	5,8	17	1,5	27,9
ETELÄ-POHJANMAAN OSUUSPANKKI	*	21,6	6,8	31,4	0,7	3,3	364,8	27,1	0	1,3	17,7	7,4	1,6	11,6
		24,7	6,1	24,7	5,7	23,2	389,7	36,2	0	1,2	14,4	8,7	1,5	13,3
		26,8	5,8	21,8	5,8	21,8	420,5	43	0	1,2	12,9	9,5	1,5	14,7
		24,8	4,8	19,3	4,8	19,3	457	47,8	0	0,8	8,3	9,7	1,4	15,1
		23,3	4,3	18,3	4,3	18,3	496,5	53,3	0	0,8	8	9,3	1,4	14,8
ETELÄ-SAVON OSUUSPANKKI		18	6	33,4	4,8	26,5	285	28	0	1,6	17,4	8,7	1,8	13
		21,6	7,1	32,7	7,1	32,7	300,3	33	0	1,8	18,1	10,3	1,9	14,7
		23,1	8,1	35,3	8,1	35,3	322,8	38,5	0	1,9	17,3	11,1	1,9	16,1
		21,7	6	27,8	6	27,8	364,6	43,1	0	1,2	11,3	11	1,6	16
		21,2	5,8	27,5	5,8	27,5	411,9	50,9	0	1,1	9,8	10,8	1,6	16,2
EURAN OSUUSPANKKI	*	3,3	0,2	5,2	0,2	5,2	51,6	4,9	0	0,2	3,9	9,7	1,1	15,4
	*	3,6	0,8	22	0,8	22	51,5	5,2	0	1,1	11	10,4	1,4	15,7
	*	3,8	1,3	34,8	1,3	34,8	54,1	6	0	1,7	15,6	11,6	2,1	16,7
	*	3,4	1,2	33,9	1,2	33,9	61,1	6,8	0	1,4	11,7	12,8	1,7	19,2
	*	3,2	0,9	27,5	0,9	27,5	64,1	7,3	0	1	7,6	13,1	1,5	19,8
FORSSAN SEUDUN OSUUSPANKKI	*	9,2	0,7	8,1	0,7	7,4	165,4	14,7	0	0,2	2,7	8,9	1,2	14,4
	*	10,6	1,9	18,4	1,9	18,4	170	18,4	0	0,9	9,4	10,8	1,4	17,8
	*	11,3	1,8	15,9	1,8	15,9	181	18,9	0	0,8	7,8	10,4	1,4	17,2
	*	10,3	1,8	17,7	1,8	17,7	188,5	19,3	0	0,7	6,6	10,2	1,3	15,9
	*	9,8	2,1	21,8	2,1	21,8	185,9	19,8	0	0,8	7,9	10,7	1,4	16,1

Vuosi	Konsernin luvut (*)	Liikevaihto, Me	Liikevoitto/-tappio, Me	Liikevoitto %-na liikevaihdosta	Voitto/tappio ennen tilinpäätös-siirtoja ja veroja, Me		Voitto/tappio ennen tilinpäätös-siirtoja ja veroja %-na liikevaihdosta		Oma pääoma ja tilinpäätös-siirtojen kertymä, Me	Oman pääomaan sis. pääomailmat, Me	Kokopääoman tuotto-% (ROA)	Oman pääoman tuotto-% (ROE)	Omavaraisuusaste (%)	Tuotot/kulut	Vakavaraisuusuhdeluku (%)
					5,6	37,6	3,7	0							
1999		2,1	0,6	29,4	0,1	5,6	37,6	3,7	0	1,2	10,4	11,1	1,7	16,7	
2000		2,6	0,9	34,5	0,9	34,5	41	5,3	0	1,6	14	12,4	2	18,7	
2001		3	0,9	31,7	0,9	31,7	44,9	6,1	0	1,5	12,2	12,9	1,8	19,3	
2002		2,8	0,7	26,7	0,7	26,7	49,9	6,7	0	1,1	8,8	12,7	1,6	19,4	
2003		2,7	0,6	22,8	0,6	22,8	56,8	7,6	0	0,8	6,6	11,9	1,5	18,3	
1999	*	5,5	2,1	38	2,1	38	92,6	14,9	0	1,6	10,3	16,1	1,9	24	
2000		6,6	1,7	26,2	1,7	26,2	104,1	17,3	0	1,3	7,7	16,1	2,3	25,8	
2001		7,6	2,5	33,3	2,5	33,3	118,6	19,1	0	1,6	10,2	15,5	2,4	26,6	
2002		6,9	2,6	37,6	2,6	37,6	122,8	22,7	0	1,5	9,2	17,8	2	28,4	
2003		6,1	1,9	31,1	1,9	31,1	131,7	27,2	0	1,1	5,9	19,2	1,8	30,7	
1999		2,1	0,2	8,4	0,1	6	37,9	2	1,2	0,5	6,4	5,3	1,3	11,1	
2000		14,8	0,3	10,8	0,6	4	38,2	2,2	1,2	0,7	12,3	6	1,4	12	
2001		2,5	0,2	7,7	0,2	7,7	40,4	2,5	1,2	0,5	7,9	6,1	1,4	13	
2002		2,2	0,1	3,2	0,1	3,2	42,3	2,5	1,2	0,1	2,2	5,7	1,2	12	
2003		2,2	0,2	9,3	0,2	9,3	46,5	2,9	1,2	0,3	5,6	5,4	1,3	12,2	
1999	*	16,8	1,8	10,8	1,8	10,8	280,8	23,7	0	0,5	5,3	9	1,2	13,4	
2000	*	19,8	1	5,2	1	5,2	291,5	29,9	0	0,2	2,5	10,1	1,1	16,4	
2001	*	21,5	6,5	30,4	6,5	30,4	327,6	35,4	0	1,5	14,1	10,9	1,7	16,2	
2002	*	19,8	4,9	24,6	4,9	24,6	352,4	38,1	0	1	9,4	10,9	1,5	18,5	
2003	*	18,5	4,3	23,2	4,3	23,2	395,8	41,3	0	0,8	7,6	10,4	1,4	17,9	
1999	*	7,5	2,3	30,4	0,8	10,7	135,1	7,5	0	1,4	24,4	5,5	1,7	11,4	
2000	*	9,2	2,9	31,9	2,9	31,9	131,1	10,9	0	1,5	22	8,3	1,8	14,5	
2001	*	10	3	30,5	3	30,5	142,4	12,9	0	1,6	18,1	9,1	1,9	15,5	
2002	*	9,2	2,1	22,8	2,1	22,8	160,7	15,1	0	1	10,5	9,4	1,5	15,5	
2003	*	8,2	1,9	22,6	1,9	22,6	182	19,3	0	0,8	8	9,4	1,5	15,3	
1999	*	3,3	0,3	8,4	0,3	8,4	54	1,2	1,3	0,4	12,4	3,7	1,2	9,3	
2000	*	3,8	0,4	9,8	0,4	9,8	52,3	1,6	1,3	0,7	16,9	4,6	1,2	11,4	
2001	*	3,8	0	-0,3	0	-0,3	50,7	-0,9	1,3	0	-0,4	4,5	1,1	0,3	
2002	*	3,2	-0,3	-8,5	-0,3	-8,5	51,3	-1,4	1,3	0,5	-29,5	-1,2	1	-1,5	
2003	*	2,7	-0,2	-5,9	-0,2	-5,9	47,4	-1,4	1,3	0,3	-21,1	-2	1	-2,6	
1999	*	2,6	0,7	26,9	0,2	7,1	42,6	4,9	0	2,1	18,3	11,4	1,6	15,3	
2000	*	3	0,9	29	1	33,3	45,2	5,4	0	1,3	10,8	12,5	1,6	17,2	
2001	*	3,3	0,9	27,5	0,9	27,5	48,7	6,1	0	1,3	10,5	13,1	1,6	18	
2002	*	3,1	0,7	22,9	0,7	22,9	52,9	7	0	1	7,4	13,7	1,4	19,1	
2003	*	3	0,7	24,4	0,7	24,4	58,4	7,9	0	1	7,5	13,7	1,5	19,3	
1999	*	9,4	4	42,2	4	42,2	139,3	20,8	0	2,2	15,4	14,9	2	23,9	
2000	*	10,6	4,5	42,1	4,5	42,1	145,1	24,6	0	2,2	13,8	16,9	2,1	27,5	
2001	*	11,5	4,9	42,4	4,9	42,4	160,6	29,3	0	2,3	12,9	18,3	2,1	30,4	
2002	*	11,1	3,6	32,7	3,6	32,7	178,3	32,7	0	1,5	8,6	17,7	1,6	30,7	
2003	*	10,4	3,6	35	3,6	35	188,7	37,3	0	1,4	7,9	18,2	1,7	30,8	
1999		10,1	2,3	23	2,1	20,6	162,4	9,6	4,7	1,5	25	5,9	1,4	10,7	
2000		12,5	3,5	27,7	3,5	27,7	175,1	11	1,7	2	33,6	6,2	1,6	11,1	
2001		13,3	2,8	21,4	2,8	21,4	189,9	12,7	0	1,4	23	6,2	1,4	11,8	
2002		12,4	2,7	22	2,7	22	208,2	14,6	0	1	15,4	6,4	1,4	11,1	
2003		11,5	2,5	21,6	2,5	21,6	224,4	18	0	0,8	12,4	6,7	1,4	11,3	

Vuosi	Konsernin liuvut (*)	Liikevaihto, Me	Liikevoitto/-tappio, Me	Liikevoitto %-na liikevaihdosta	Voitto/tappio ennen tilinpäätös-siirtoja ja veroja, Me		Voitto/tappio ennen tilinpäätös-siirtoja ja veroja %-na liikevaihdosta		Vuosien lopun tase, Me	Oma pääoma ja tilinpäätös-siirtojen keräys, Me	Oman pääomaan sis. pääomalainat, Me	Kokopääoman tuotto-% (ROA)	Oman pääoman tuotto-% (ROE)	Omavaraisuusaste (%)	Tuotot/kulut	Vakavaraisuusuhdeluku (%)
					3	27,1	3	192,7								
1999		11,2	3	27,1	3	27,1	192,7	17,1	0	1,3	13,6	8,7	1,6	13,9		
2000		13,5	4,1	30,6	4,1	30,6	196,5	19,8	0	1,5	16,3	9,8	1,8	15,7		
2001		14,3	4,4	30,6	4,4	30,6	208,1	22,7	0	1,5	15,1	10,5	1,9	17,4		
2002		13	3,7	28,1	3,7	28,1	223,9	25,1	0	1,2	11,3	10,7	1,6	18,5		
2003		11,4	3,1	26,9	3,1	26,9	239,4	28,9	0	0,9	8,7	10,8	1,5	19		
1999	*	4,3	1,3	31,6	0,2	5,6	77,7	6	0	1,3	15,9	8,3	2	11,4		
2000		5,4	1,6	30,6	1,6	30,6	81,9	8	0	1,5	16,3	9,7	2,1	12,4		
2001		5,8	1,7	29,1	1,7	29,1	90,1	9,2	0	1,4	14,9	9,6	2,1	13,6		
2002		5,4	1,6	29,1	1,6	29,1	94,4	10,8	0	1,2	11,9	10,7	1,9	14,6		
2003		4,9	1,2	24,5	1,2	24,5	105,2	12,9	0	0,9	8	10,7	1,7	14,7		
1999		2,3	0,4	17,9	0,4	17,9	39,5	2,4	2,2	0,8	12,5	6,1	1,3	10,9		
2000		2,8	0,5	18,4	0,5	18,4	42,9	3,2	2	1,2	18,4	7,3	1,4	12,4		
2001		3,1	0,5	16,8	0,5	16,8	45,5	3,8	1,7	1,2	15,4	8,2	1,4	13,8		
2002		2,9	0,4	14,6	0,4	14,6	50	4,2	1,7	0,9	11	8,1	1,3	13,5		
2003		2,6	0,4	16,9	0,4	16,9	56,8	4,9	1,7	0,8	10,5	7,7	1,3	13,5		
1999		2,4	0,1	3,1	0,1	3,1	41,9	1,5	1,6	0,2	5,2	3,5	1,7	9,4		
2000		2,7	0,2	5,8	0,2	5,8	40,6	1,6	1,6	0,4	10,2	4,1	1,4	10,8		
2001		2,7	0,1	3,9	0,1	3,9	42	1,6	1,6	0,3	6,4	3,9	1,3	11,2		
2002		2,4	0,1	3	0,1	3	43,3	1,7	1,6	0,2	4,2	4	1,2	11,1		
2003		2,2	0,3	15,5	0,3	15,5	47	2,1	1,6	0,8	18,2	4,4	1,2	11,5		
1999	*	0,9	0,2	24,9	0	3,2	15,4	1,5	0	1,1	11	10,1	1,5	16		
2000	*	1,2	0,4	35	0,4	29,2	16,7	1,8	0	2	18,6	11,5	1,9	17,8		
2001	*	1,2	0,3	24	0,3	24	17,7	1,9	0	1,2	10,5	11,4	1,5	18,1		
2002	*	1,2	0,3	26,5	0,3	26,5	18,5	2,2	0	1,3	11	11,9	1,6	18,7		
2003	*	1,1	0,3	27,4	0,3	27,4	19,8	2,4	0	1,1	9,4	12,4	1,5	19,1		
1999		7,5	2,4	31,8	0,4	5,2	123,7	16,9	0	1,4	11,3	13,1	1,6	21,7		
2000		8,8	3	33,7	3	33,7	128,6	19	0	1,7	12,4	13,7	1,7	23,2		
2001		9,4	3,1	32,6	3,1	32,6	138,7	21,1	0	1,7	12,1	14,4	1,7	24,8		
2002		8,5	2,2	26,4	2,2	26,4	154,2	23,2	0	1,2	8,2	14,3	1,5	25,4		
2003		7,8	1,7	22,1	1,7	22,1	172,2	27,3	0	0,8	5,3	14,6	1,4	26,9		
1999	*	53,8	6,2	11,5	4,4	8,1	873,9	49,4	18,5	0,7	12,5	5,6	1,3	10,4		
2000	*	65,9	5,9	8,9	5,8	8,8	917,3	57,9	15,1	0,4	7,3	6,3	1,2	11,1		
2001	*	68,6	1,3	1,9	1,3	1,9	976,9	59,1	7,6	0,1	1,6	6,1	1	10,6		
2002	*	64,6	14,5	22,4	14,5	22,4	1049,5	66,5	0	1	16,4	6,3	1,4	10,7		
2003	*	61,6	13,6	22	13,6	22	1148,2	78,6	0	0,8	12,8	6,8	1,4	11,2		
1999	*	28,3	10,9	38,4	7,5	26,3	474	41,2	0	1,6	18	9,1	1,8	15		
2000		36,8	16,9	45,9	16,9	45,9	504,2	55,7	0	2,5	25,6	10,4	2,2	17,4		
2001		38,7	16,1	41,5	16	41,4	556,3	67,2	0	2,1	19,7	11,4	2,2	19,7		
2002		36,7	11,1	30,2	11,1	30,2	630,4	75,6	0	1,3	11,1	11,2	1,8	19,6		
2003		33,4	11,1	33,2	11,1	33,2	707,1	90,4	0	1,2	10,6	11,1	1,7	19,8		
1999	*	14,8	1,7	11,3	1,2	7,9	278,3	15,2	0	0,5	7,8	5,9	1,2	12		
2000	*	18,8	3,1	16,6	1,1	5,9	299,2	16,1	0	1,3	20,1	6,1	1,4	11,6		
2001	*	19	0,9	4,8	0,9	4,8	301,9	18,9	0	0,2	3,1	7	1,1	13		
2002	*	18,6	3,1	16,5	3,1	16,5	324,9	24,1	0	0,7	9,9	8	1,3	14,7		
2003	*	16,8	3,2	19,3	3,1	18,2	354,2	28,8	0	0,7	8,1	8,6	1,4	15		

Vuosi	Konsernin liuvut (*)	Liikevaihto, Me	Liikevaihto/-tappio, Me	Liikevaihto %:na liikevaihdosta	Voitto/tappio ennen tilinpäätös-sittoa ja veroja, Me	Voitto/tappio ennen tilinpäätös-sittoa ja veroja %:na liikevaihdosta	Vuoden lopun tase, Me	Oma pääoma ja tilinpäätös-sittojen keräytymä, Me	Oman pääomaan sis. pääomalliset, Me	Kokopääoman tuotto-% (ROA)	Oman pääoman tuotto-% (ROE)	Omavaraisuusaste (%)		
												Omavaraisuusaste (%)	Tuotto/kultt	
1999		2,5	0,9	35,3	0,4	16,2	41,7	5,1	0	1,5	12,8	11,8	1,8	21,9
2000		3,1	1,4	43,6	1,4	43,6	45,3	6	0	4,2	33,6	12,6	2	22,7
2001		3,4	1,2	34,5	1,2	34,5	50,3	7,1	0	1,8	13,5	13,4	1,8	24
2002		3,2	0,9	26,8	0,9	26,8	57,9	8	0	1,1	8,5	13	1,5	22,4
2003		3	0,6	21,3	0,6	21,3	65,6	9,3	0	0,7	5,9	12,7	1,4	21,8
1999	*	10,6	1,9	17,5	1,9	163,1	13,7	14	0	0,7	8,2	8,4	1,7	14
2000	*	12,4	2,2	17,5	2,2	162,5	14,8	14,8	0	0,8	8,9	9,1	1,3	14,7
2001	*	12,9	3,9	30,2	3,9	172,8	17,3	17,3	0	1,6	16,3	10	1,6	16,7
2002	*	11,7	3	25,8	3,1	26,6	180,7	19,3	0	1,2	11,7	10,7	1,4	18,2
2003	*	10,8	2,3	21,3	2,3	205,4	20,8	20,8	0	0,8	8	10,2	1,3	17,8
1999	*	14,1	3,7	26,2	-0,2	-1,1	234	14	0	1,6	21,8	5,9	1,5	11
2000	*	17,1	5,4	31,8	5,4	246,2	18,3	18,3	0	1,5	21,8	7,4	1,5	13,2
2001	*	17,2	4,7	27,3	4,7	266,8	20,6	20,6	0	1,3	17	7,7	1,6	14,2
2002	*	16,4	4,6	27,9	4,6	27,9	287	24,2	0	1,1	14	8,4	1,5	15,9
2003	*	14	3,3	23,8	3,3	300,1	26,4	26,4	0	0,8	9,7	8,8	1,4	16,1
1999		20,4	5,1	24,8	1	5	356,8	27,1	0	1,5	19,5	7,6	1,5	13,5
2000		25,2	6,4	25,3	6,4	372	32,8	32,8	0	1,3	15,3	8,8	1,6	15
2001		26,5	5,6	21	5,6	21	404	40,1	0	1	11,2	9,4	1,5	16,7
2002		24,5	4,9	20,2	4,9	20,2	432,8	47,8	0	0,8	8,5	10,4	1,5	17,7
2003		22,3	3,4	15,1	3,4	15,1	479,7	55,3	0	0,6	5,4	10,2	1,3	17,6
1999	*	5,1	0,6	12,7	0,6	12,7	83,8	6	2,5	0,7	10,6	7,5	1,3	13,8
2000	*	5,9	1,1	18,1	1,1	18,1	86,9	7	1,3	1,1	13,8	8,3	1,4	14,9
2001		6,3	1,7	27,6	1,7	27,6	85,2	8	0	1,9	22,2	9	1,7	16,4
2002		5,5	1,2	22,4	1,2	22,4	89,3	9,1	0	1,3	14,3	9,7	1,4	17,4
2003		4,7	0,8	15,9	0,8	15,9	91,9	9,5	0	0,8	8,5	9,2	1,2	16
1999		3,7	1	21,8	0,2	5	66,1	8,8	0	1,1	8,4	12,8	1,8	18,1
2000		4,4	1,5	34,9	1,5	34,9	71,1	9,5	0	1,2	9,2	12,8	2,1	18,2
2001		5	1,4	27,8	1,4	27,8	74,7	9,7	0	1,3	10,7	12,3	2	17,3
2002		4,5	1,1	21,6	1	21,6	81,3	10,8	0	0,9	7,1	12,6	1,5	18,5
2003		4	1,1	27,9	1,1	27,9	96,9	12,9	0	0,9	7,2	12,3	1,6	19
1999	*	3,2	1,2	29,4	1,2	39,4	49,8	7,4	0	1,9	13,2	14,8	1,9	22,3
2000	*	3,9	1,6	42	1,6	42	55,2	8,8	0	2,2	14,4	16	2,1	23,6
2001	*	4,3	1,5	33,9	1,5	33,9	57,8	10,3	0	1,8	11	17,7	1,7	25,9
2002	*	3,9	1,2	31,9	1,2	31,9	62,5	11,6	0	1,5	8,2	17,8	1,8	27,2
2003	*	3,5	0,9	27,1	0,9	27,1	68,3	12,5	0	1	6	16,9	1,5	26,8
1999	*	6,3	1,5	23,4	0,7	11,1	107,5	10,3	0	1	10,9	9,6	1,5	14,8
2000	*	7,5	1,6	21,7	1,6	21,7	115,4	11,9	0	1,2	11,8	10,3	1,4	16,1
2001	*	7,6	1,2	15,6	1,2	15,6	120,8	12,4	0	0,7	6,9	10,3	1,4	15,9
2002	*	6,6	0,4	6,5	0,4	6,5	132,3	12,7	0	0,2	2,2	9,6	1,2	15,9
2003	*	6,4	1,3	20,9	1,3	20,9	136,1	15,7	0	0,7	10,5	7	1,4	17,5
1999	*	1,5	0,4	24,8	0	0,1	27,4	1,6	0	2,2	16	6,9	1,5	13,3
2000	*	1,8	0,5	27	0,5	26,9	29,4	2,1	0	1,1	14,3	8	1,6	14,2
2001	*	2	0,6	27,4	0,6	27,3	32,2	2,4	0	1,3	16,2	8,5	0,6	14,4
2002	*	1,9	0,4	22,7	0,4	22,7	34,9	2,8	0	0,9	9,9	8,9	1,5	15
2003	*	1,7	0,3	19,1	0,3	19,1	39,6	3,2	0	0,6	7,1	8,8	1,4	15,5

Yritys	Vuosi	Konsernin luvut (*)	Liikevaihto, Me	Liikevoitto/-tappio, Me	Liikevoitto %-na liikevaihdosta	Voitto/tappio ennen tilinpäätös-siirtoja ja veroja, Me	Voitto/tappio ennen tilinpäätös-siirtoja ja veroja %-na liikevaihdosta	Vuoden lopun tase, Me	Oma pääoma ja tilinpäätös-siirtojen keräys, Me	Oman pääomaan sis. pääomailijat, Me	Kokopääoman tuotto-% (ROA)	Oman pääoman tuotto-% (ROE)	Omavaraisuusaste (%)	
													Omavaraisuusaste (%)	Tuotto/kultt
LÄNSI-UUDENMAAN OSUUSPANKKI	1999	18,3	2,8	15,1	2,9	15,9	319,4	20,8	2,5	0,9	13,9	6,6	1,2	11,2
	2000	24,9	6,9	27,8	5,5	22,2	337,4	32,1	0	2	26,2	9,1	1,5	14,2
	2001	24,8	3,7	15	3,7	15	369,1	32,9	0	1	11,1	8,4	1,3	13
	2002	24,1	4,1	16,8	4,1	16,8	424,4	36,7	0	0,9	11	8	1,3	12,6
	2003	23,9	2,7	11,3	2,7	11,3	488,2	41,5	0	0,5	6	7,4	1,2	11,8
MÄNTÄN SEUDUN OSUUSPANKKI	1999	5,3	2	37	2	37	85,4	9	0	1,7	18,4	10	1,9	14
	2000	6,4	2,5	38,9	2,5	38,9	89,6	11	0	2	18,5	11,7	2,1	16,2
	2001	7	2,5	35,4	2,5	35,4	100,4	12,9	0	1,8	28,9	12,1	2,1	17,2
	2002	6,7	2,1	31,4	2,1	31,4	113,4	14,8	0	1,4	11,6	12,2	1,8	17,6
	2003	6,4	2	31,6	2	31,6	124,8	17,5	0	1,2	9,8	12,4	1,7	18,1
NIVALAN OSUUSPANKKI	1999	4	0,2	4,8	0,2	4,8	72,9	5	0	0,2	2,9	6,8	1,1	11,7
	2000	5,2	-0,1	-1	-0,1	-1	77,7	5,1	0	-0,1	-1	6,6	1,5	10,3
	2001	5,3	0,2	3,9	0,2	3,9	78,7	5,5	0	0,2	2,8	6,9	1,3	11,3
	2002	4,8	0,3	6,2	0,3	6,2	82	5,5	0	0,3	3,7	6,7	1,6	10,8
	2003	4,4	0,5	11,1	0,5	11,1	91,7	5,9	0	0,4	6	6,3	1,5	11,5
OKO OSUUSPANKKIEN KESKUSPANKKI OYJ	1999	524,9	111	21,1	53,9	10,3	10836	513	0	0,8	16,1	4,7	1,8	12,5
	2000	756,8	167,1	22,1	167,1	22,1	11000	598,6	0	1,1	21,5	5,5	2,3	11,4
	2001	755,9	110,6	14,6	110,6	14,6	12650	618	0	0,7	13	4,9	2	12,8
	2002	660,9	96,1	14,5	96,1	14,5	12709	633,3	0	0,5	10	5	1,8	11,1
	2003	670,5	174,1	26	174,1	26	14754	733,3	0	0,9	18,5	5	2,2	11
OULUAISTEN KESKUSPANKKI OYJ	1999	4,2	1,6	38,8	1	23,7	69,2	12,2	0	1,7	10,6	17	1,9	27,9
	2000	5,4	2,1	40	2,2	41,5	74,2	14,6	0	2,1	11,8	19,1	2	30,4
	2001	5,7	2,7	47	2,7	47	80,1	17	0	2,5	12,6	20,5	2,3	33
	2002	5,3	2,3	43,1	2,3	43,1	84,1	18,7	0	2	9,4	21,4	2,1	34,3
	2003	4,7	1,9	40,7	1,9	40,7	91,7	20,8	0	1,5	7,1	21	1,9	33
OULUN KESKUSPANKKI OYJ	1999	40,7	6,2	15,1	5,8	14,2	685,5	33,4	9,6	0,9	18,3	5	1,2	10,4
	2000	50,3	3,5	7	3,6	7,1	743,2	43,4	0	0,3	4,9	5,9	1,1	11
	2001	55	8,8	16	8,5	15,4	791,1	49,8	0	0,6	10,1	6,4	1,3	11,3
	2002	50,6	10,7	21,1	10,7	21,2	874,4	57,8	0	0,9	13,4	6,8	1,5	11,6
	2003	46,8	8	17	8	17	998,8	65,4	0	0,6	9,2	6,7	1,3	11,6
PEDERSÖRENEJDENS ANDELSBANK	1999	7,3	1,2	16,9	1,2	16,9	135,5	7,4	0	0,7	14,2	4,9	1,4	10,7
	2000	8,7	1,1	12,3	1,1	12,3	142,2	12,4	0	0,5	17,8	3,2	1,2	12,5
	2001	9,3	1,6	17,3	1,6	17,3	152,7	14,8	0	0,8	9,3	8,7	1,4	12,7
	2002	8,6	2,3	26,8	2,3	26,8	169,1	16,9	0	1	11,6	8,9	1,7	12,9
	2003	8,3	2,5	30,2	2,5	30,2	192	20,8	0	1	11	8,9	1,7	12,7
PERHON OSUUSPANKKI	1999	1,7	0,3	1,7	0,3	17,1	26	2,4	0	0,8	9,7	8,6	1,6	16,2
	2000	1,9	0,6	28,9	0,6	28,9	27,5	3	0	1,5	15,8	9,6	1,7	19,1
	2001	2	0,6	27,9	0,6	27,9	29,1	3,8	0	1,4	11,6	13,2	1,7	21,9
	2002	1,8	0,4	22,4	0,4	22,4	30,5	4,3	0	1	7,4	13,4	1,5	22,6
	2003	1,6	0,4	22,3	0,4	22,3	32,1	4,8	0	0,8	5,9	14,4	1,3	22,4
PERNIÖN OSUUSPANKKI	1999	2,6	0,9	35,9	0,4	13,8	45,2	6,3	0	1,9	13	13,6	1,8	20,6
	2000	3,3	1,5	45,6	1,5	45,6	47	7,7	0	2,3	15,8	15,9	2,2	24,5
	2001	3,3	1,3	38,1	1,3	38,2	49	8,5	0	1,9	11,1	17,4	2	25,5
	2002	3	1	34,4	1	34,4	52	9,4	0	1,4	8,1	18	1,7	25,3
	2003	2,7	0,9	33,8	0,9	33,8	52,2	10,2	0	1,3	6,7	19,6	1,7	30,4

Vuosik	Konsernin liivit (*)	Liikevaihto, Me	Liikevoitto/-tappio, Me	Liikevoitto %-na liikevaihdosta	Voitto/tappio ennen tilinpäätös-sittoa ja veroja, Me	Voitto/tappio ennen tilinpäätös-sittoa ja veroja %-na liikevaihdosta	Vuosien lopun tase, Me	Oma pääoma ja tilinpäätös-sittojen keräys, Me	Oman pääomaan sis. pääomallat, Me	Kokopääoman tuotto-% (ROA)	Oman pääoman tuotto-% (ROE)	Omavaraisuusaste (%)	
												Omavaraisuusaste (%)	Tuotto/kult
PIEKÄMÄEN SEUDUN OSUUSPANKKI													
1999	*	7,9	0,3	3,3	3,3	128,5	6,3	4,2	0,2	3,5	4,9	1,2	9,7
2000	*	9,5	0	0,5	0,5	127,9	6,4	4,2	0,1	2	0,5	1,2	9,5
2001	*	9,3	0,5	5,4	5,4	128,6	6,6	4,2	0,4	7,7	5,2	1,2	10,5
2002	*	8,3	0,8	10	10	135,4	7,9	4,2	0,5	8,3	5,9	1,2	11,9
2003	*	7,3	0,6	8	8	140,3	9,2	4,2	0,4	7,2	6,6	1,1	12,4
POHJOLAN OSUUSPANKKI													
1999	*	23	5,4	23,3	23,3	349,1	24,4	26,3	1,6	22,4	7,6	1,6	14,4
2000	*	26,4	5	18,9	18,9	359,1	22,4	19,8	1,4	19,5	6,9	1,3	12,3
2001	*	28,7	6,6	23,1	23,1	375,2	26,3	5	1,8	24,9	7,6	1,4	12,9
2002	*	26,9	5,6	21	21	391	23,5	0	1,5	21,2	6,3	1,3	10,5
2003	*	23,1	4,5	19,3	19,3	415,6	30	0	1,1	15,6	7,2	1,2	11,9
POLVIJÄRVEN OSUUSPANKKI													
1999		2,7	1	38,3	0,5	45,1	6	0	1,7	14,2	12,2	2	24,1
2000		3,1	1,1	36,7	1,1	49,5	6,4	0	1,7	13,1	12,7	2	23
2001		3,4	1,3	38,2	1,3	54,6	7	0	1,8	13,9	12,6	2,2	20
2002		3	0,9	29,9	0,9	57,8	7,7	0	1,1	8,9	12,9	1,7	19,4
2003		3,1	1,2	40,8	1,2	62,4	9,1	0	1,5	11,2	13,4	1,8	20,6
PORIN SEUDUN OSUUSPANKKI													
1999		28,6	10,5	36,7	4,8	462,2	35	0	1,8	24,4	7,6	1,8	12,9
2000		34,3	12,4	36,1	9,3	486,2	41,9	0	1,9	23,1	8,6	1,9	14,5
2001		36,5	13	35,5	13	525,1	55,6	0	1,8	20	9,8	1,9	16,5
2002		34,9	11,2	31,9	11,2	553,1	64	0	1,5	14,4	10,8	1,7	17,6
2003		29,3	8,3	28,2	8,3	599,7	74,8	0	1	9,5	10,9	1,5	18,2
PORVOON OSUUSPANKKI													
1999	*	12,1	3,2	26,7	3,2	192,9	12,3	7,1	1,8	26,7	7	2,1	11,8
2000	*	15,9	4,1	25,4	4,1	213	14,1	0	2	28,1	7,2	1,6	11,5
2001	*	16	2,9	18,1	2,9	229,2	17,4	0	0,9	12,2	8,1	1,5	13,2
2002	*	15,1	4,4	29,2	4,4	266,8	21,9	0	1,3	15	8,7	1,7	14,2
2003	*	14,3	4	28,3	4	297,8	27,6	0	1,1	11,5	9,7	1,6	16,2
PÄIJÄT-HÄMEEN OSUUSPANKKI													
1999	*	24,2	1,4	5,8	0,1	419,8	16,2	17,7	0,3	8,7	3,9	1,1	10,7
2000	*	29,4	2,6	8,7	2,3	438,4	17,9	17,7	0,6	14,7	4,1	1,2	10,2
2001	*	30,4	2,7	8,8	2,7	469,4	20,7	17,7	0,6	13,9	4,4	1,2	10
2002	*	28,1	1,4	4,9	1,4	494,7	22,1	17,7	0,3	6,5	4,5	1,1	10
2003	*	25,5	1,2	4,7	1,2	529,5	23,4	17,7	0,2	5,2	4,4	1,1	10
PÄLKÄNEEN OSUUSPANKKI													
1999	*	1,7	0,5	31,1	0,2	26,7	3,1	0	1,9	16,7	11,2	1,8	17,1
2000	*	2,2	0,9	41,4	0,9	29	3,9	0	2,1	17,3	13,4	2,3	19,8
2001	*	2,3	0,8	33,7	0,8	32,3	4,4	0	1,7	12,8	13,5	2,2	21,8
2002	*	2,2	0,9	39,6	0,9	35,2	5	0	1,9	13,5	14,2	2,1	23
2003	*	2	0,8	39,6	0,8	37,4	5,5	0	1,5	10,7	14,6	2	23,1
RAAHEN SEUDUN OSUUSPANKKI													
1999	*	8,1	2,9	36,4	1,3	129,4	15,5	0	2,1	16,5	12,4	1,8	20
2000	*	9,8	3,4	34,5	3,4	137,6	18,2	0	1,8	13,6	13,7	1,9	21,5
2001	*	10,9	3,5	31,8	3,5	150,3	21,2	0	1,6	11,5	14,5	1,8	23,5
2002	*	10,3	3,5	33,8	3,5	162,7	26	0	1,6	10,7	15,1	1,8	25
2003	*	9,1	2,7	29,9	2,7	177	29,6	0	1,2	7,7	15,2	1,7	25,7
RAUMAN SEUDUN OSUUSPANKKI													
1999	*	18,4	9	49,2	9	259,7	48,3	0	2,5	14,7	18,2	2,2	32,6
2000	*	19,3	9,3	48,1	9,3	269,2	54,8	0	2,5	13,1	19,8	2,4	35,1
2001	*	20,1	8,8	43,7	8,8	289,5	55,6	0	2,2	11,6	18,7	2,1	32,6
2002	*	18	6,5	35,9	6,5	310	60,2	0	1,5	8,1	18,8	1,8	32
2003	*	17,3	6,4	37	6,4	328,5	67,7	0	1,4	7,5	19,1	1,8	32,5

Vuosi	Konsernin liuvut (*)	Liikevaihto, Me	Liikevoitto/-tappio, Me	Liikevoitto %-na liikevaihdosta	Voitto/tappio ennen tilinpäätös-siirtoja ja veroja, Me	Voitto/tappio ennen tilinpäätös-siirtoja ja veroja %-na liikevaihdosta	Vuoden lopun tase, Me	Oma pääoma ja tilinpäätös-siirtojen keräys, Me	Oman pääomaan sis. pääomalainat, Me	Kokopääoman tuotto-% (ROA)	Oman pääoman tuotto-% (ROE)	Omavaraisuusaste (%)	Tuotot/kulut	Vakavaraisuussuhdeluku (%)
RIIHIMÄEN SEUDUN OSUUSPANKKI	8,5	35,3	3	35,3	135,8	13,7	0	1,6	18,8	9,1	1,7	14,6	14,6	1,7
	10,4	45,1	4,7	45,1	141,1	17,2	0	2,4	23,6	11,2	2,1	17,6	17,6	2,1
	11,1	40,4	4,5	40,4	153,9	20,5	0	2,2	18,3	12,4	2,1	20,4	20,4	2,1
	10,1	33,6	3,4	33,6	168,2	22,9	0	1,5	11,7	12,7	1,7	21,7	21,7	1,7
	9,9	33,2	3,3	33,2	178,9	26,7	0	1,5	11,2	13,3	1,7	23,4	23,4	1,7
SALLAN OSUUSPANKKI	1,8	5,7	0,1	5,7	34,5	2,7	0	0,3	3,7	7,9	1,2	15,9	15,9	1,2
	2,1	14,8	0,3	14,8	35,1	3	0	1,2	14,7	8,5	1,4	17	17	1,4
	2,4	18	0,4	18	36,9	3,4	0	1,7	9,5	9,3	1,5	19,8	19,8	1,5
	2	14,2	0,3	14,2	38,3	3,7	0	0,5	5,8	9,7	1,2	19	19	1,2
	1,9	10,8	0,2	10,8	38,8	3,9	0	0,4	3,9	10	1,3	17,4	17,4	1,3
SALON SEUDUN OSUUSPANKKI	15	34,8	-0,6	4,2	269,5	16,8	2,7	1,4	22,8	6,5	1,9	10,9	10,9	1,9
	17,7	37,4	6,6	37,4	292	21,6	0	1,6	23,4	7,4	1,9	12,7	12,7	1,9
	17,1	20,3	3,5	20,3	299,9	25,7	0	0,8	10,4	8,6	1,5	14,5	14,5	1,5
	17,5	30	5,2	30	309,1	29,4	0	1,3	13,9	9,5	1,6	15,4	15,4	1,6
	16,2	26,3	4,2	26,3	347,4	32,2	0	0,9	9,8	9,3	1,5	15,2	15,2	1,5
SAVOLINNAN OSUUSPANKKI	14,3	40,5	5,8	40,5	190,5	31,9	0	2	13,5	16,1	2,2	25,7	25,7	2,2
	13,7	40,1	5,5	40,1	191,2	35	0	2	11,9	17,8	2	28,2	28,2	2
	14,6	34,8	5,1	34,8	208,3	39	0	1,8	10	18,2	1,9	28,6	28,6	1,9
	13,7	29,9	4,1	29,9	218	42,8	0	1,4	7,6	19	1,7	30,3	30,3	1,7
	12	27,2	3,3	27,2	233,6	46,7	0	1	5,5	18,6	1,5	29,5	29,5	1,5
SOMERON OSUUSPANKKI	4	33,8	0,4	9,4	64,6	8,8	0	1,5	11,6	13,6	1,8	19,4	19,4	1,8
	4,6	36	1,7	36	66,8	9,9	0	1,8	13	14,8	1,9	22,4	22,4	1,9
	4,7	30,1	1,4	30,1	74,7	11,8	0	1,4	9,5	15,1	1,8	22	22	1,8
	4,4	26	1,1	26	78,8	12,8	0	1,1	6,9	15,6	1,6	21,8	21,8	1,6
	4,2	24,5	1	24,5	90,6	14,2	0	0,9	6	14,3	1,6	20,9	20,9	1,6
SONKAJÄRVEN OSUUSPANKKI	2,6	29,1	0,3	12,9	40,4	5,3	0	1,4	11,2	12,6	1,6	21	21	1,6
	2,9	34,9	1	34,9	42,8	5,6	0	1,7	13,4	13,4	1,9	21,5	21,5	1,9
	3,3	35,8	1,2	35,8	47,6	6,8	0	1,9	13,7	13,9	1,9	22,7	22,7	1,9
	3	33,9	1	33,9	52,4	7,6	0	1,4	10,3	14	1,8	23,8	23,8	1,8
	2,7	29,5	0,8	29,5	57,9	8,8	0	1	7,5	14,4	1,6	23,4	23,4	1,6
SULKAVAN OSUUSPANKKI	1,4	34,8	0,5	34,8	24,7	3	0	1,5	13,8	11	1,8	21,6	21,6	1,8
	1,7	32,8	0,6	32,8	26,3	3,3	0	1,6	13,2	12,3	1,9	20,9	20,9	1,9
	1,8	31,4	0,6	31,4	29,3	3,6	0	1,5	11,8	12,3	1,7	21,2	21,2	1,7
	1,6	27,4	0,5	27,4	31,5	4	0	1	8,4	12,3	1,5	22,5	22,5	1,5
	1,5	25,3	0,4	25,3	32,7	4,6	0	0,9	6,9	12,9	1,4	21,7	21,7	1,4
SUONENJOEN OSUUSPANKKI	2,8	29,7	0,5	17,8	49,6	6	0	1,7	10,3	12,2	1,7	19,4	19,4	1,7
	3,3	35,3	1,2	35,3	53,2	6,8	0	1,7	13,5	12,9	1,7	20,6	20,6	1,7
	3,5	31,7	1,1	31,7	56,4	7,6	0	1,8	10,9	13,4	1,8	22,7	22,7	1,8
	3,1	30,7	1	31,9	60,8	8,5	0	1,2	8,4	13,9	1,7	19,8	19,8	1,7
	2,9	33,3	1	33,3	61,2	9,6	0	1,1	8,1	14,5	1,7	21,3	21,3	1,7
TAMPEREEN SEUDUN OSUUSPANKKI	50,3	8	2,8	5,6	803,1	35,9	64,6	0,5	11,1	4,5	1,2	10,7	10,7	1,2
	60,6	10,4	17,2	874,3	40	64,6	1,2	26	5	1,4	1,4	11,2	11,2	1,4
	64,9	11,6	17,9	950,5	51,9	64,6	1,3	23,3	5,8	1,4	1,4	11,5	11,5	1,4
	60,9	9,3	15,3	1065,6	61,7	64,6	0,9	15,5	6,1	1,3	1,3	11,7	11,7	1,3
	57,3	6,4	3,7	1202,5	65,2	64,6	0,3	5,7	5,4	1,1	1,1	10,4	10,4	1,1

Vuosi	Konsernin liivit (*)	Liikevaihto, Me	Liikevoitto/-tappio, Me	Liikevoitto %-na liikevaihdosta	Voitto/tappio ennen tilinpäätös-siirtoja ja veroja, Me	Voitto/tappio ennen tilinpäätös-siirtoja ja veroja %-na liikevaihdosta	Vuoden lopun tase, Me	Oma pääoma ja tilinpäätös-siirtojen keräys, Me	Oman pääomaan sis. pääomalainat, Me	Kokopääoman tuotto-% (ROA)	Oman pääoman tuotto-% (ROE)	Oman pääomaan tuotto-% (ROE)		Vakavaraisuusaste (%)	Tuotot/kulut	Vakavaraisuusuhdeluku (%)
												Omavaraisuusaste (%)	Omavaraisuusuhdeluku (%)			
1999	*	2,3	0,3	11,1	11,1	44,5	4,1	0	0,3	3,1	10	1,2	15,4			
2000	*	3	0,6	18,4	18,4	46,5	5,2	0	0,8	7,7	10,8	1,4	16,4			
2001	*	3,1	0,6	20,7	20,7	48,1	5,2	0	1	8,7	11,5	1,5	18,1			
2002	*	2,7	0,3	12,9	12,9	51,8	5,5	0	0,5	4,3	11,1	1,2	17,3			
2003	*	2,5	0,5	18,9	18,9	56	5,7	0	0,6	5,7	14,5	1,3	16,8			
1999		4,1	1,6	39,3	16,9	65	9,4	0	1,7	12,8	13,8	1,9	23,1			
2000		4,9	2,2	44,3	44,3	69,9	11,1	0	2,3	17,1	13,1	2,2	25,3			
2001		5,5	2,1	38,3	38,3	74,3	12,5	0	2,1	13,3	16	2,1	26,3			
2002		5,1	2	38,6	38,6	82,1	14	0	1,8	11	16,2	1,9	27,1			
2003		4,8	1,7	36,6	36,6	86,9	16,1	0	1,5	8,9	16,9	1,8	28,7			
1999	*	8,6	0,2	2	2	139,6	5,4	8	0,1	2,5	4,9	1,1	11,2			
2000	*	9,8	0,5	4,8	4,8	139	6,9	8	0,3	6,6	5,3	1,1	12,5			
2001	*	10,1	0,5	5,3	5,3	142,1	6,4	8	0,3	6,2	4,5	1,1	13			
2002	*	9,1	0,5	6	6	143,2	7	8	0,4	6,6	5,9	1,1	11,7			
2003	*	8,3	0,6	6,6	6,6	150,9	7,6	8	0,4	5,4	6	1,1	11,8			
1999		68	3,8	5,6	5,6	1068,6	39,2	89,1	0,4	10	3,7	1,2	10,5			
2000		78,4	8,6	11	11	1152,1	47,3	89,1	0,8	19,9	4,1	1,3	10,9			
2001		83	8,9	10,7	11	1211,9	56,4	89,1	0,8	17,2	4,7	1,3	12,1			
2002		78,2	8,3	10,6	10,6	1281,5	64,4	89,1	0,7	13,7	5	1,2	12,4			
2003		72,7	2,7	3,7	3,7	1349,7	66,5	89,1	0,2	4,1	4,9	1,1	12			
1999	*	1,7	0,6	36,7	0,2	28,9	2,9	0	2,1	21,6	9,4	2	17,7			
2000	*	2,3	0,9	40,7	0,9	32,2	3,5	0	2,1	21,5	10,4	2,4	19,5			
2001	*	2,4	0,8	31,7	0,8	34,3	3,9	0	1,8	16,1	11,7	2,1	20,3			
2002	*	2,3	0,8	36	0,8	37	4,5	0	1,6	13,4	12,5	2	21,1			
2003	*	2	0,6	31	0,6	39	5,1	0	1,2	9,1	13,2	1,8	21,4			
1999		3,2	1,1	33,9	0,5	61,3	5,8	0	1,2	14,3	8,8	1,7	17,4			
2000		3,6	1,4	39,2	1,4	63,3	6,9	0	1,6	16	10,9	1,9	20,3			
2001		4,1	1,4	34,4	1,4	68	8	0	1,5	14,2	11,1	1,9	21,9			
2002		3,7	0,9	23,8	0,9	70,5	8,6	0	0,9	7,8	11,6	1,5	22,1			
2003		3,5	1,1	30,7	1,1	74,6	9,8	0	1	8,6	11,9	1,7	22,1			
1999		2,4	1	41,9	0,5	40,7	6,2	0	2,1	14,2	14,9	2,5	29,2			
2000		2,9	1,3	45,2	1,3	43,5	6,8	0	2,2	14,9	15,2	2,7	29,6			
2001		3,2	1,5	46,2	1,5	48	7,9	0	2,3	14,5	16	2,8	29,5			
2002		3,2	1,5	46,1	1,5	54,8	9	0	2	12,6	15,9	2,6	28,4			
2003		3,1	1,3	42,2	1,3	66,5	10,7	0	1,5	10,2	14,5	2,3	25,2			
1999	*	9,7	1,4	14,8	0,8	155,9	14,7	0	0,8	10,4	9,2	1,2	16,8			
2000	*	10,8	3,8	35,2	3,3	159,7	17,5	0	2,6	23	11,2	1,8	16,3			
2001	*	11,8	3,7	31	3,7	173,1	20,2	0	1,6	13,8	11,8	1,7	17,6			
2002	*	11,2	3,3	29,6	3,3	182,6	22,2	0	1,3	11	12,3	1,6	18,4			
2003	*	9,6	2,3	24	2,3	191,6	23,6	0	0,9	7,1	12,5	1,5	17,9			
1999		3,9	1,2	31,1	0,4	65,8	5,2	0	1,8	24,5	7,4	1,8	14,2			
2000		4,7	1,7	35,5	1,5	69,5	6,2	0	1,8	22,6	8,2	1,9	15,3			
2001		5,3	2	36,6	2	77,1	7,3	0	1,9	22,3	8,7	2	16,5			
2002		4,9	1,6	32,3	1,6	86,4	9	0	1,4	14,9	9,6	1,7	17,5			
2003		4,6	1,5	31,8	1,5	100,4	11,3	0	1,2	12	9,6	1,6	17,3			

Vuosik	Konsernin liuvt (*)	Liikevaihto, Me	Liikevoitto/-tappio, Me	Liikevoitto %-na liikevaihdosta	Voitto/tappio ennen tilinpäätös-siirtoja ja veroja, Me		Vuden lopun tase, Me		Omaa pääomaa ja tilinpäätös-siirtojen kerlymä, Me	Oman pääomaa sis. pääomalainat, Me	Kokopääoman tuotto-% (ROA)		Oman pääomaa tuotto-% (ROE)		Omavaraisuussaste (%)		Tuotot/kultt		
					Voitto/tappio ennen tilinpäätös-siirtoja ja veroja, Me	Liikevoitto %-na liikevaihdosta	Voitto/tappio ennen tilinpäätös-siirtoja ja veroja, Me	Liikevoitto %-na liikevaihdosta			Oman pääomaa tuotto-% (ROA)	Oman pääomaa tuotto-% (ROE)	Omavaraisuussaste (%)	Omavaraisuussuhdeluku (%)					
VAMMALAN SEUDUN OSUUSPANKKI																			
1999	*	5,8	0,7	11,6	0,6	9,4	108,6	6,2	1,9	0,5	9,4	5,7	1,2	11					
2000	*	6,8	0,3	4,2	0,2	3,1	110,5	6,4	1,9	0,2	3,9	5,8	1,1	11,3					
2001	*	7,7	0,1	1,5	0,1	1,5	116,3	6,5	1,9	0,1	1,3	5,6	1,1	12,1					
2002	*	6,4	0,2	3,5	0,2	3,5	115,1	6,5	1,9	0,1	2,4	5,6	1,1	11,7					
2003	*	5,7	0,5	9,4	0,5	9,4	118	6,9	1,9	0,3	5,6	5,9	1,1	11,9					
VARKAUDEN OSUUSPANKKI																			
1999	*	5,9	1,7	29,7	0,2	2,5	96,8	7,4	0	1,3	18,4	7,2	1,6	11,6					
2000	*	6,8	1,5	21,4	1,2	18,1	101	7,9	0	0,9	11,9	8	1,6	12,8					
2001	*	7,6	1,7	23,1	1,8	23,1	107,5	9	0	1	12,5	8,6	1,4	14,1					
2002	*	7	1,8	25,8	1,8	25,8	119,2	10,6	0	1,1	12,6	9,1	1,5	15,1					
2003	*	6,4	1,4	22,3	1,4	22,3	133,3	11,5	0	0,8	8,9	8,8	1,3	15					
VASA ANDELSBANK																			
1999		17,2	1,6	9,1	1,7	9,7	297,7	20,5	0	0,4	5,3	6,9	1,2	11,4					
2000		21,2	4,3	20,4	12,8	10,1	310	23,8	0	1	13,9	7,7	1,4	12,8					
2001		22	4,4	19,8	13,2	10,1	325,9	27,5	0	1	12,1	8,3	1,4	13,6					
2002		19,8	4,3	21,6	4,3	21,6	349,3	33,9	0	0,9	10,7	9	1,5	14,3					
2003		19,1	5,3	27,6	5,3	27,6	388,8	44,4	0	1	10,7	9,9	1,5	15,8					
VIHANNIN OSUUSPANKKI																			
1999		2,3	0,9	36,8	0,5	20,9	39,6	6,3	0	1,6	10,3	15,7	1,9	26,1					
2000		2,7	1,1	38,4	1,1	38,4	42,5	7,2	0	1,8	11,3	16,5	2	27,1					
2001		3	1,2	41,1	1,2	41,1	45,8	8,1	0	2	11,7	17,1	2,1	28,5					
2002		2,8	1	36	1	36	50,8	8,9	0	1,5	8,7	16,8	1,9	26,8					
2003		2,6	0,9	32,9	0,9	32,9	56,4	9,7	0	1,2	7,1	15,9	1,7	25					
YLVIESKAN OSUUSPANKKI																			
1999	*	3,6	0,1	17,4	0,6	17,7	63,9	4	3,1	0,7	13,3	6,3	1,6	10					
2000	*	4,5	0,6	13,3	0,6	13,8	68,7	5,1	2,5	0,9	13,4	7,5	1,3	11,5					
2001	*	5,1	0,2	3,2	0,2	3,2	73,6	5,5	2,3	0,2	2,8	7,5	1,1	10,8					
2002	*	5	1,1	21,1	1	20,6	86,2	6,5	2,3	1,3	16,9	7,4	1,6	11					
2003	*	4,6	1	21,1	1	21,1	99,3	7,7	2,3	0,9	12,3	7,1	1,5	11,1					
ÖSTNYLANDS ANDELSBANK																			
1999	*	6	1	16,4	0,8	13,8	102,6	6,7	3,3	0,8	14,9	6,4	1,3	11,2					
2000	*	7,4	1,7	23,5	1,6	21,5	109,6	8	2,7	1	14,9	7	1,5	11					
2001	*	7,9	1,8	22,8	1,8	22,8	117,4	8	1,9	1,2	17,9	6,8	1,5	11					
2002	*	7,4	1,3	17,6	1,3	17,6	133	8,5	1,8	0,7	11,2	6,4	1,4	10,3					
2003	*	7	1	13,9	1	13,9	150,4	9,7	1,8	0,5	7,6	6,4	1,2	10,6					
ÖVERMARK ANDELSBANK																			
1999	*	0,8	0,1	12,6	0,1	12,9	13,5	1,2	0	0,5	6,3	8,5	1,3	15,1					
2000	*	0,9	0,2	20,2	0,1	13,6	13,5	1,3	0	0,9	10,2	9,6	1,5	16,8					
2001	*	0,9	0,2	22,8	0,2	16,5	14,4	1,5	0	1,1	10,8	10,2	1,5	17,7					
2002	*	0,9	0,2	19,9	0,2	20,2	15,8	1,6	0	0,8	8	10,1	1,5	17,2					
2003	*	0,9	0,2	27,5	0,2	27,5	17	2,1	0	1,1	10,5	10,5	1,7	16,4					

Tunnuslukujen laskentakaavat

Liikevaihto = korkotuotot, leasingtoiminnan tuotot, tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista, palkkiotuotot, arvopaperikaupan ja valuttatoiminnan nettotuotot sekä liiketoiminnan muut tuotot

Liikevoitto tai -tappio ja sen osuus prosentteina liikevaihdosta = tuloslaskelman liikevoitto tai -tappio

Voitto tai tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja sekä sen osuus prosentteina liikevaihdosta = tuloslaskelman erä voitto (tappio) ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja

Vuoden lopun tase, Me = taseen loppusumma 31.12.

Oma pääoma ja tilinpäätössiirtojen kertymä, Me = taseen oma pääoma ja tilinpäätössiirtojen kertymä 31.12.

Omaan pääomaan sisältyvät pääomalainat, Me = taseen pääomalainat 31.12.

Koko pääoman tuotto prosentteina (ROA) =
$$\frac{\text{liikevoitto/-tappio} - \text{verot}}{\text{taseen loppusumma keskimäärin (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$$

Oman pääoman tuotto prosentteina (ROE) =
$$\frac{\text{liikevoitto/-tappio} - \text{verot}}{\text{oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus} + \text{vapaaehtoiset varaukset ja poistoero lykättyllä verovelalla vähennettynä (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$$

Omavaraisuusaste prosentteina =
$$\frac{\text{oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus} + \text{vapaaehtoiset varaukset ja poistoero lykättyllä verovelalla vähennettynä}}{\text{taseen loppusumma}} \times 100$$

Tuotto-kulu -suhde =
$$\frac{\text{rahoituskate} + \text{tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista} + \text{palkkiotuotot} + \text{arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot} + \text{liiketoiminnan muut tuotot}}{\text{palkkiokulut} + \text{hallintokulut} + \text{poistot} + \text{liiketoiminnan muut kulut}}$$

Vakavaraisuussuhdeluku =
$$\frac{\text{ensisijaiset omat varat} + \text{toissijaiset omat varat} + \text{omiin varoihin markkinariskin kattamiseksi luettavat erät} - \text{vähennykset omien varojen yhteismäärästä}}{\text{riskipainotetut saamiset, sijoitukset ja taseen ulkopuoliset erät}} \times 100$$

(tämä sivu on jätetty tarkoituksella tyhjäksi)

(tämä sivu on jätetty tarkoituksella tyhjäksi)

(tämä sivu on jätetty tarkoituksella tyhjäksi)

